

La pujada de von Schleicher

Després de sis mesos de vacil·lacions en què els nervis del poble alemany han donat una prova admirable de consistència, el governament del país sembla haver entrat per un camí definitiu. Podrà conduir o no a bon terme, però per de prompte les directives seran més segures que no han estat fins ara.

A Alemanya acaba de demostrar-se com el règim democràtic pot arribar a un punt que pràcticament no sigui viable. El Parlament elegit el mes de novembre és expressió perfectament pura de la voluntat popular. Ni tupinades de cap mena, ni coaccions de cap sector. Representació proporcional escrupolosa, la mateixa perfecció del sistema. Gairebé diríem que no hi ha un sol vot en tot el Reich que no tingui representació. I tot i això, esgotats tots els mitjans, cap Govern no ha pogut sortir d'aquest Parlament.

Descartades totes aquestes possibilitats, sorgeix de sobte un Govern purament militarista. Ni tan sols von Papen, designat primer com a dictador per Hindenburg, no ha pogut salvar-se, faltant-li com li han faltat els vots catòlics, que Hindenburg havia calculat segurament que arrossegaria. Des d'ara el Reich tindrà només dos ajuts decidits: l'exèrcit i els nacionalistes, diem els monàrquics, que no compten en el Parlament ni el 10 per cent dels llocs.

Si Schleicher s'ha trobat a la cancelleria com a resultat de la partida que amb una precisió matemàtica ve jugant de tota la vida, però que en públic no juga sinó des del juny, o bé si les circumstàncies l'han enlairat més, o més depressa del que ell pensava, no ho sabem. El cert és, però, que avui és l'amo de la situació.

Que el nou Gabinet no governarà amb el Parlament és una cosa que podem donar per descomptada. I no perquè ell no conegui el mecanisme de la Cambra, on treballà anys seguits en el lloc que ell mateix es feu crear per a mantenir el contacte entre l'exèrcit i el Parlament, i que en realitat no era més que una mena d'espionatge. Schleicher, militar

per essència, és un dels homes que coneix més bé la política alemanya.

El cas de Schleicher no pot equiparar-se ben bé amb cap altre Govern que hi hagi o hi hagi hagut darrerament a Alemanya. Però si calgués cercar la major semblança, hauríem de retreure forçosament la de Primo de Rivera. No en persona, certament, però sí en les circumstàncies del seu esdeveniment. La semblança amb Mussolini no existeix. Mussolini arrossegava una gran massa d'opinió, una allau que a darrera hora s'emportà l'exèrcit. Schleicher, com Primo de Rivera, surt de l'exèrcit mateix, i mancat d'una gran massa d'opinió, ha de governar exclusivament amb la força.

Si alguna diferència hi ha, és encara a favor del que fou marquès d'Estella. Aquest sorprené el poble primer, i després comptà amb la seva passivitat, fins a cert punt amb una vaga simpatia que no feia més que traïr l'odi contra els antics governants. Schleicher, en el moment de pujar al Govern, acaba de rebre, en les eleccions legislatives, una expressió precisa que no gaudeix ni de la confiança ni de la simpatia del poble.

Són aquests pessims auguris? No direm tant; ans bé ens inclinarem a creure que Schleicher pot reeixir. Tot depèn de com governi. El poble alemany, aclaparat pel molt adverses que li són les coses, tristíssim i fins famolenc, cerca una sortida a aquesta situació a què no estava acostumat. És lògic que aquell que encerti a trobar-li aquesta sortida tindrà en definitiva els seus sufragis.

L'exèrcit i la simpatia dels monàrquics no donen a Schleicher una solució duradora. Però li donen un respir per a veure si els seus plans reïxen. Si la fortuna comença de semriure-li abans la força de l'exèrcit no s'esgoti, és possible que la gran massa neutral del país que avui es deca de Hitler, deserti de les files racistes per a ajudar el salvador de la pàtria que s'havia revelat. Ara com ara és molt d'hora per a predir res. — JAUME RUIZ MANENT.

DE LA MORT D'AMADEU VIVES

El sentiment del mestre Millet

Com és cabut, Amadeu Vives i Lluís Millet eren amics d'infància. El director de l'Orfeó Català ha parlat sovint d'un entremaliat vailet vestit de pantal·lon curt, que corria pels carrers amb les Sonates de Beethoven sota el braç, les quals havia de llegir pels portals fins a saber-les de memòria. Baltasar Samper diu que quan Vives tenia tretze anys i era escolà de Sant Pere sentia una gran admiració pel Mestre Millet i arribaren a fer-se amics quan aquest tocava al cafè «Pelayo».

D'aleshores ençà, Vives i Millet esdevingueren inseparables. Més tard Millet dirigi una societat coral de Sant Cugat del Valles anomenada «La Lira». La vinguda d'uns orfeons estrangers per l'Exposició del 88 incità els dos músics a fer quelcom de semblant ací i el 17 d'octubre de l'any 1891, es constituïa l'Orfeó Català, el primer reglament del qual havia estat redactat per ells.

Millet i Vives compartiren les primeres tasques i entreveïeren la glòria que havia d'assolir l'Orfeó més tard. Lluitaron i vincerent. Heus ací perquè creguérem interessant interrogar el mestre Millet després de la mort del seu antic company. Així, dissabte al matí ens encaminàrem a l'Escola Municipal de Música. Un porter ens advertí que en aquell moment el Mestre estava donant la classe habitual i que hauríem d'esperar. Al cap d'un quart sortí el Sr. Millet i el saludàrem.

— Us ha impressionat molt la mort d'Amadeu Vives? — vàrem demanar-li.

— Molt! Vives i jo ens estimàvem com germans. Encara que les nostres trajectòries hagin estat diferents, a la fi havíem tornat a convergir. El seu patriotisme havia fet una nova florida i Catalunya i l'Orfeó eren les seves constants preocupacions. Vives fou el creador de l'Orfeó Català. Sense ell no hauria arribat a crear-se.

— Sí, amb vós, fou un dels dos puntals més fermes.

— I tant! Coses de la joventut. Ens hi engrescàrem tots dos i no vam parar fins que el veíem una realitat. Hi tenia una fe prodigiosa. Deia que havíem de fer grans

coses per Catalunya...

— I ho encertà.

— Sí. Sortosament va tenir una visió clara del que havia d'ésser la nostra entitat. Després, com que el seu cap mai no deixava de treballar, va voler fer teatre líric. En veure que aquí no responia la gent, es dedicà al castellà. Ja sabeu els seus grans èxits: «Don Lucas del Cigarral», «Bohemios», «Balada de Carnaval», «Doña Francisquita», «Maruxa»... Tenia un talent formidable per a aquesta mena de producció. Us asseguro que si les seves obres no les hagués hagut de lliurar molt sovint amb pressos als empresaris, hauria estat el compositor més gran d'Europa en aquesta especialitat.

— Ho crec molt bé.

— En podeu estar segur. I, a més, darrerament havia assolit una maduresa extraordinària en altres coses. Sempre llegia o estudiava. En Filosofia i àdhuc en Teologia podia donar lliçons a molts que passen per mestres. Recordeu la conferència que llegí a Mataró sobre «L'entusiasme és la sal de l'ànima». Aquests últims temps l'obsessionava el foment del teatre líric català i hi esmerçava tots els seus esforços.

El mestre Millet fa un silenci. Al seu davant, potser, hi ha, viva, la figura de l'amic desaparegut.

— No podíem suposar que ja no tornés amb vida de Madrid — diu amb paraules d'emoció.

— Tant que volia morir a Catalunya! — afegim. — Sempre ens ho havia dit.

— Sí — confirma el mestre Millet. — El seu patriotisme era tan gran com el seu fervor religiós. Si hagués sortit diputat hauria treballat amb veritable entusiasme per les dues causes.

Comprenem que entretenim massa el nostre il·lustre interlocutor i ens n'acomíadem agraïts dels minuts que ens ha dedicat.

En passar per la Granvia veiem unes banderes endolades i a mig pal. Són les de la Societat d'Autors, per la qual Amadeu Vives tant havia fet. — T.

UN BELLÍSSIM APUNT DE RICART DURANT LA CONFERÈNCIA QUE DONA AMADEU VIVES A MATARÓ L'ANY 1926. A REMARCAR EL POSAT DE CONCENTRACIÓ DEL LECTOR, FAN BEN INTERPRETAT PEL DIBUIXANT

Carnet d'Art

RAURICH, HOME EXEMPLAR. — Avui que tot trontolla, avui que els arxivistes, els assagistes d'anreu obliden sovint (i pretenen fer oblidar) que la pintura és un art, per damunt de tot, d'imitació; avui que hom menysprea, més d'un cop, la línia, les belles i fermes estructures; avui que es parla despectivament (et pour cause!) de la tècnica, de les qualitats; avui, doncs, Raurich apareix, creiem, absolutament exemplar. Heus ací un home, en efecte, que, tot i ésser, en realitat, fill del seu temps, no oblida (i fins practica) les normes tradicionals, eternes, del seu art. Raurich — cal recordar-ho — és sempre pintor i fa sempre pintura. És, a més, colorista, i creu en la forma i, a més, en les qualitats d'allò que pinta. Aneu, si no, a les Galeries Laietanes i fixeu-vos en les seves obres.

Però Raurich té, creiem, una qualitat que ens sembla típica del seu gran talent, del seu gran temperament de pintor: Raurich és un home culte, és un pintor que ha viatjat, que a ha vist coses; Raurich és un pintor que coneix bé les obres mestres dels grans artistes de tots els temps. No ignora, d'altra banda, cap dels assaigs, dels matisos pictòrics dels nostres dies. Comparteix, en fi, les inquietuds dels artistes joves d'arreu. Però Raurich té — com diem — una qualitat: en pintar, en plasmar damunt la tela, allò que té al davant (paisatge o bodegós), no es recorda de ningú, no es recorda de cap tècnica: en crear les seves obres, no vol, no sap fer sinó pintura. Raurich viu, si, intensament, enfront d'allò que vol fixar damunt la tela i, en treballar, en actuar, no pensa sinó en les formes, volums i colors que vol copiar. D'aquí — creiem — la riquesa de la seva tècnica o, millor dit encara, de les seves tècniques. Car, tècnicament parlant, no hi ha pas, — creiem, — entre els nostres artistes, entre els nostres pintors, home més lliure i, per tant, menys amanerat, menys aviciat que Raurich. Anax a veure, si no, — repetirem, — els seus bodegons!

Ah! si, Raurich és, decididament, un artista personal, un home exemplar! C. J.

LA GALERIA D'IGUINO, nova sala d'objectes d'art i de pintura, oberta al carrer de les Corts Catalanes, 602 (entre Balmes i Universitat), té instal·lada una exposició col·lectiva composta per obres d'autors els noms dels quals dies enrera ja donàvem en aquesta mateixa secció d'El Matis.

JOSEP P. OMS, a la Sala Gaspar (Consell de Cent, 323): dibuixos colorits, fins el 9 de novembre.

UN CONCERT A L'EXPOSICIÓ GUINART. — Demà, dimecres, tindrà lloc a la Sala

Parés un concert amb motiu de l'èxit que obté l'exposició actual de F. Guinart. El violinista Rafael Ferrer i el pianista Adolf Cabaner interpretaran un escollit programa de música clàssica i moderna.

R. ALSINA-AMILS: dibuixos, olis i aquarel·les, a la Sala Busquets (Passeig de Gràcia, 36).

NONELL I RICARD OPISSO: dues exposicions ben aviat, a la Sala Gaspar mateixa.

GUTIERREZ-SOLANA serà homenatjat amb una exposició per l'ex-Reial Círcol Artístic.

La nova etapa del Parlament de Catalunya

MANIFEST QUE ADREÇA A L'OPINIO PUBLICA UN GRUP D'ENTITATS BENE-MERITES DE BARCELONA

«CATALANS!»

Catalunya va ésser el primer dels Estats d'Europa que va tenir un Parlament. Abans que cap altre, aconseguí arribar al nivell de perfecció política que representa legislar amb Corts.

Amb les lleis que el Parlament Català va donar i amb els serveis i els òrgans de govern que va instituir, Catalunya va assolir el més alt grau de cultura i de prosperitat.

Arribà a donar exemple als altres Estats d'Europa, que s'emmirallaren en la seva fortitud moral i en el seu material progrés.

Encara avui, en ple segle XX, quan el règim dels pobles ha avançat cap a perfeccionaments atans inassolits, la Societat de Nacions, i amb ella països que, amb motiu, són tinguts com a capdavanters de la civilització europea, per a remeiar alguns dels problemes que planteja la vida moderna, han escollit com a model lleis i solucions catalanes de l'època gloriosa en què el Parlament de Catalunya, amb plenitud de facultats, dirigia assenyadament i catalanament la governació del nostre poble.

El Parlament Català va viure durant cinc centúries, des del segle XIII a finals, del qual el va obrir per primera vegada el Rei Pere I, fins a 1714, en què Felip V, el primer rei Borbó, va entrar a Catalunya com a enemic, i per la violència de les armes, ajudat per l'exèrcit del rei de França; va assaltar Barcelona, va destruir totes les institucions i organismes catalans, es va apoderar de la nostra hisenda i volgué ofegar la nostra vida, subjectant-nos des de llavors al poder absolut de la seva voluntat.

Seguint l'exemple dels dies en què governava la Generalitat el canonge Pau Claris, de perdurable memòria, el 14 d'abril de l'any passat Catalunya foragitava de la nostra terra la monarquia borbònica i proclamava la República Catalana. Llavors, l'Estat espanyol, també des d'aquell dia republicà, va creure que ens havia de retornar la potestat que injustament ens havia estat arrabassada per Felip V.

Els catalans tornem a tenir Parlament i l'hem pogut obtenir per la via d'un reconeixement civil sense haver-nos de llançar a cap lluita sagnant. És el Parlament que reviu el dia 6 de l'actual desembre.

Es un Parlament que està organitzat i que ha de funcionar encara segons una llei que li restringeix facultats que per dret propi li corresponen. Legalment no serà el que sempre havia tingut Catalunya, perquè l'Estatut dins del qual

s'ha de moure no és el que el poble català va votar el dia del plebiscit, i perquè l'Estat espanyol el supedita a una Constitució unitària i estatista d'un Estat que és hereu i successor del que personificava Felip V.

Però aquest Parlament, malgrat la minva de les seves prerrogatives, és fill de la voluntat del poble català; és un organisme de govern nascut del vot exclusiu dels habitants del nostre territori; és, per tant, l'expressió de la voluntat de Catalunya, que és tant com dir de la sobirania de Catalunya.

Catalans:

En aquest moment en què reviu, després de dues llargues centúries de negació, el Parlament català, obrim el cor a l'esperança i redreem l'esperit. Per primera vegada, des que els nostres avantpassats donaren la vida per defensar les llibertats catalanes tenim Parlament, i serà allò que els catalans volgíem que sigui.

Si li sabem donar la plenitud d'una alenada catalana; si el sabem fer viure amb l'esperit netament català, fonament i realment democràtic; amb aquell sentit de llibertat catalana que no consisteix en el dret d'abraonar-se contra els altres, sinó en l'obligació de respectar la llibertat aliene; si el sabem convertir en el Parlament Nacional de Catalunya, des d'avui Catalunya haurà entrat en un camí de redempció, que la pot dur altra vegada a aquells dies de grandesa en què el seu nivell, moral i material, eren els primers d'Europa.

Aquesta és la commemoració que hem de fer d'un dia que és fita cabdal de la vida del nostre territori.

Donem al naixent Parlament el màxim de prestigi, voltém-lo d'un ambient de serenitat, de virtut i de treball; enfortim-lo amb la nostra fervent cooperació, i fem un continuat esforç perquè sigui tothora digne del nom que duu, i de la tasca que ha d'acomplir.

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Ateneu Polytechnicum.

Associació Nacional de RadiòAssociació.

Centre Excursionista de Catalunya.

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

Foment de la Sardana de Barcelona.

Germanor d'Orfeons de Catalunya.

Lliga Sardanista de Catalunya.

Palestra.

Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya.

Ràdio Barcelona.

DAVANT EL MICROFON

Avui, a les dues de la tarda, i a la nit, diversos elements de les entitats que signen l'anterior manifest, es dirigiran al poble català des de les dues emissores Ràdio Associació i Ràdio Barcelona.

LA MORT DEL MESTRE VIVES

La desfilada davant el cadàver - L'enterrament sortirà del Palau de la Música Catalana a les onze del matí

Vives als vint-i-cinc anys

La fidelitat racial del mestre Vives

El mestre Amadeu Vives pertany a una categoria de catalans que és caracteritzada per haver travessat els ambients exòtics amb esperit curiós i apassionat, sense deixar de mantenir ben viva al fons de l'ànima la flama estranya a aquells ambients.

La reducció dels camps espiritual i material del nostre país, en què els horitzons s'acosten excessivament, i la malifança de les persones, filla d'aquesta restricció de l'ambient, obliguen el català genial i aventurer a llançar-se al món que el temps amb les seves ampliacions i riqueses de tot ordre, a eixir enllà cap on trobi l'estadi més convenient per a la floració del seu esperit.

I allà va aquest emigrant espiritual vers l'inconegut on desenvoluparà el seu instint d'aventura, però sense deixar-se vèncer per les forces contingents ni saturar-se dels ambients distints.

Com un blasó d'ela més pura aristocràcia, brilla al fons d'aquesta selecta l'afirmació de la pròpia personalitat, que no s'ajup davant la força ni es contamina de l'aliat.

Fins resta independent de les coses que estima, de la forma d'art que conrea, de les fonts d'inspiració a les quals deu l'escat de la glòria que li nimba la figura.

Es la protesta viva i constant del propi jo, fidel a si mateix, disposat a mantenir-se independent de tot i de tothom, el gra de sal que, tot i restant insoluble, preserva de la corrupció en mig de coses, persones i ambients antitètics, en què el català aventurer es desenvolupa.

Tinc fresca l'emoació sentida al suk dels sellers de Tunis, vora la tomba d'Anselm Turmeda. El més venerat dels marabuts de la ciutat — és l'únic que té la tomba al mig del carrer i les seves cendres havien d'extremir-se sentint la seva parla mentre regatejaven el preu d'una carter — no va negar la seva condició de català i, des de l'alta posició adquirida a la cort del Rei, procurà socórrer els catalans que la dissort feta caure malalt o captius a la Tunis. No tenia por que la diferència de raça mogués els musulmans a no creure en el seu mahometisme, cosa ben fàcil per a una gent tan fanàtica i susceptible i ben catàstrofica per al fratre-poeta convertit en gran marabut de Tunis.

Co que per a Turmeda fou la raça quan Catalunya vivia els seus temps d'oclosió imperial, va ésser la religió per a Domènec Badia, quan Catalunya vegetava sota l'òbit de si mateixa.

Els països esborrats del catàleg de les nacions reconegudes produeixen alguns tipus que realitzen l'empresa hiperbòlica de superar la Humanitat, esculpint-se una ànima i toixint-se una vida legendaria.

Badia va realitzar la seva obra titanica de transformar-se en un príncep musulmà per als fins polítics i econòmics que encara avui no estan a bastament escatits.

Convenç els mahometans que és el príncep Ali-Bey, d'Allep, es fa venerar com a descendent d'Abul-Abbas, oncle de Mahoma i, per tant, de la família Abbassida, amb dret al Califat, presideix una peregrinació a la Meca, entra al santuari de la Caaba, molt abans que cap cristià i fins rep l'òbit de la corona del Marroc, per part dels descendents i contraris de l'emperador.

En totes aquestes peregrinacions i aventures mai deixa de dur el Sant Crist tocant al pit, malgrat el perill de que això descobris la seva condició.

Per a semblar musulmà autèntic no sols aprèn la llengua, adopta els costums i practica la religió musulmana, sinó que fins es fa circumcidar, cosa perillosa, per a un adult i que a ell li produïa una gran malaltia, però no tenia cap a dir el Sant Crist.

Es trobat extenuat al desert, és acorralat per un criat recelós a Constantinoble, ha de dissimular a Jerusalem i només com a príncep àrab visita els Llocs Santos, però ell no delix el Sant Crist.

Així, en la seva segona peregrinació a la Meca, empresa l'any 1818, amb el nom d'Ali-Othman, quan mor a dues jornades de Damasc, en despullant-lo per a fer-li les ablucions rituals del mahometisme, els creients resten petrificats en descobrir el Sant Crist que posava en clar la seva religió i deixava sospitar el misteri que hi havia en les seves peregrinacions i viatges.

En el mestre Vives s'ha donat un cas paregut. Sortit de Catalunya per a produir teatre espanyol, va parlar l'orella més fina a les palatades de l'ambient nou en què es movia per a fer-ne el resó més fidel i va interpretar perfectament el geni dels llocs en què es desenvolupava l'acció de les obres a les quals posava música.

Del català d'altre temps, de l'autor de "L'Emigrant", del company de Millet en la fundació de l'Orfeó Català, ja no en quedava res en l'aparença. Però en la realitat subsistia tot, com després va donar-ne proves suficients, fins arribar a la mort en què ofereix l'espectacle de la catalanitat més pura.

Mor a Madrid, entre amics i col·laboradors castellans i no parla sinó de tornar a Catalunya, i quan el sagriment diu al capellà, qui promouia, naturalment, en castellà els mots complementaris del text ritual llatí: «Si no us fes res, mossèn, jo resaré el Senyor meu Jesucrist en català, perquè així m'ho ensenyaren i així l'he resat tota la vida».

Aquesta fidelitat al geni de la raça en què podia haver-se'n oblidat, entre flors i roses d'un món més amable, aquesta persistència de la catalanitat íntima en un home dispers en ambient exòtic, és un signe de selecció i una fermesa d'amor que Catalunya no oblida.

MIQUEL CAPDEVILA

A MADRID

SURTEN DE MADRID LA FAMÍLIA I LES COMISSIONS. — EL CADÀVER SERÀ A BARCELONA AQUESTA NIT

Madrid, 2. — En l'express d'aquesta nit sortiran cap a Barcelona la vídua de l'insigne Mestre Vives, senyora Montserrat Giner, el seu fill Josep i la filla menor, la senyora.

En el mateix tren van els representants de la Societat d'Autors i seccions d'aquesta entitat senyors Guixot, secretari general de la Societat d'Autors; Serrano Anguita, president de la Societat d'Autors Dramàtics; el secretari senyor Josep Ramos Martín, el president i secretari de l'Associació d'Autors Lirics senyors Morecua i Torroba, i Tellaiche, respectivament, els senyors Bolaños i Enderiz, de la Societat de Reproducció i Varietats.

També van en el mateix tren els senyors Conrad del Campo i Salazar, de la Junta Lirica Nacional.

Les corones trameses per a l'enterrament foren facturades cap a Barcelona.

A l'estació acomiadaren la família del mestre Vives, nombroses persones.

El cadàver de l'il·lustre compositor sortirà cap a Barcelona demà, de nou a deu.

En altre cotxe aniran els representants de la Generalitat i el col·laborador del mestre Vives, senyor Guillemo Fernández Shaw, i l'empresari de Barcelona senyor Lluís Calvo.

Hom suposa que l'arribada a la capital catalana serà a primera hora de la nit.

A LES ONZE D'AQUEST MATÍ HA SORTIT DE MADRID L'AUTO-FURGÓ QUE CONDUÏX EL CADÀVER DEL MESTRE VIVES A BARCELONA

Madrid, 2. — El furgó que trameta la Generalitat de Catalunya per a recollir el cadàver del mestre Vives arribà a Madrid a les quatre de la matinada.

A les onze del matí d'avui ha sortit en direcció a Barcelona acompanyat del personal de la Generalitat.

En un cotxe particular, marxaren acompanyant el furgó que conduïa el cadàver, don Lluís Calvo i els col·laboradors de l'inoblidable mestre senyors Fernández Shaw i Frederic Romero.

Aquest últim els acompanyarà fins a Guadalajara.

L'AUTO-FURGÓ ES DETINDRÀ A LLEIDA

Madrid, 3. — Degut a la pluja i a l'estat de la carretera, pluja de sol i fang, és molt probable que no pugui arribar aquesta nit a Barcelona el furgó que conduïx les despulles del mestre Vives com s'havia projectat. Es detindrà, doncs, a Lleida, i a les cinc de la matinada de diumenge repenirà novament el viatge per a arribar a la capital de Catalunya a primeres hores de diumenge.

A BARCELONA

EL CONDOL DE L'ORFEO CATALÀ

El sentiment general que ha produït la mort del mestre Vives ha estat particularment sentit a l'Orfeó Català, el qual serveix tant de records agradabilíssims del finat músic català.

ALS TEATRES DE BARCELONA

La notícia de la mort del mestre Vives ha causat, en ésser coneguda, dolorosa impressió, entre els músics, artistes i personal dels teatres de Barcelona, especialment d'aquells en els quals es conrea l'art líric.

Abans de començar les funcions de la tarda, fou comunicada la trista nova al públic, des dels escenaris dels nostres teatres i els artistes representaren les obres ostentant un llac negre.

Al Teatre de Novetats, abans d' aixecar-se el teló per a donar lloc a la representació de «La Gran Via», el director de la companyia de Lluís Calvo, el primer actor Angel de León va comunicar al públic, en sentides paraules, la notícia de la mort del mestre Vives, i demanà un minut de silenci, que transcorregué ple d'emoació.

L'empresa del teatre de Novetats va suspendre la funció del divendres a la nit en senyal de dol per la mort de l'il·lustre mestre català.

Al Teatre Català Rómulo es va posar la bandera catalana a mig pal, en senyal de dol.

L'empresa del Teatre Nou va trametre a Madrid, a la família del mestre Vives, un sentit telegrama de condol.

Al Teatre Victòria, el director Josep Ferrández, va comunicar la notícia al públic, el qual va observar, a peu dret, un minut de religiós silenci. A l'escenari hi havia llacs negres.

En altres teatres també es feren patents les manifestacions de dol per la mort del mestre Vives.

TELEGRAMA DEL TEATRE NOU

Montserrat Giner, vídua d'Amadeu Vives. — Madrid.

Propietat Teatre Nou de Barcelona plora unànimement la mort mestre català associant-se just dolor perduda irreparable geni espanyol.

Acompanyant la trista dolorosa desaparició marit i pare amantíssim, Estela, Camillo, Carbonell.

CONDOL DEL JURAT MIXT

La presidència d'aquest Jurat Mixt, interpretant fidelment el sentiment general de la Corporació, ha tramès una comunicació de condol a la senyora vídua i distingida família de l'il·lustre compositor Amadeu Vives, amb motiu de la seva irreparable pèrdua.

EL TRASLLAT DEL CADÀVER DEL MESTRE

A les onze del matí, com la diem en un altre lloc, ha sortit de Madrid, amb direcció cap a Barcelona, un auto-furgó que trasllada les despulles del Mtre. Vives.

Sembla que arribarà a la nostra ciutat cap a les tres de la matinada. Per ferrocarril arriben les corones i ramells de flors que acompanyaran el ferret a l'enterrament efectuat a Madrid.

El cadàver, tant bon punt arribi a Barcelona, serà portat a l'Orfeó Català, on demà serà exposat al públic. També hi seran portades les corones que se li han ordenat.

Aquest matí, hom no sabia del cert si l'enterrament s'efectuaria el diumenge o dilluns, per bé que sembla tenir més probabilitats que es faci diumenge a la tarda.

VISITES A CASA DE LA FAMÍLIA DEL MRE. VIVES

El President de la Generalitat de Catalunya, aquest matí ha anat a expressar personalment a la família del Mre. Vives el condol per la mort del músic català.

TELEGRAMA DEL SENYOR CAMBO

El senyor Francesc Cambó trameta al fill del mestre Vives el següent telegrama: «Fondament apena pèrdua amic estimadíssim prenc part en el vostre dolor pregant-vos que ho comuniquen vostra mare.»

TELEGRAMA DEL SENYOR VENTOSA I CALVET

Deia: «Amb profunda i cordial emoció li extinc el meu sentiment per la mort de famí i del mestre.»

ALTRES TELEGRAMES

Entre la innumerable de telegrams que de tot arreu la família Vives ha rebut, com a mostra del condol per la mort del gran músic, hom vist els següents:

Francisco Marín, pels Jocs Florals, Empresa Brugues, senyor Augé, Sindicats de Músics de Catalunya, Francesc Costa, Goidi, Granados, Rodés, Junta directiva de l'Orfeó Català, Joan Llop, Orquestra Siciliana, Horts i Pagès, Orfeó Nova Tarrega, Pousat, Montó, Amigó Farreres, Companyia del Teatre Nou, Carrasco i Formiguera, Toldrà, Joaquim Cabot, en nom d'una colla d'amics; Felix Escalas, Empresa del Teatre Nou, Millet, Salvat, Pujol, Junqueres, Martí Godóla, Vidalí, Guardiola, García Sánchez, August El i Sanyer, Millet, en nom de la Germandat de l'Orfeó Català; Víctor Mora, Ventura Gassol, Societat de Compositors d'Espanya, Manuel Fuster, Farreras i Duran, Vila-Puig, Sebastià Folquet, Joan Moles, Bassedas, Associació d'Empresaris de Catalunya, Senyor Gual, Joaquim Montoliu, Matamala, Societat de Compositors de Catalunya, Companyia Teatre Nou, Empressari Teatre Novetats Senyor Canals, Companyia Teatre Novetats, Lamole de Gignion i Pahissa.

València. — Fervents admiradors mestre assolem pèrdua nacional. — Reig Franch Fuster.

A l'Orfeó Català s'han rebut els següents com: —

Granada. — Comparto de corazón con ustedes Orfeo y todos amigos duelo por pérdida colaborador suyo fundación Orfeo nuestro querido y admirado Vives gloria musical hispánica. — Falla.

L'ENTERRAMENT SORTIRÀ DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA A LES ONZE DEL MATÍ. — PREC ALS ORFONISTES

Havent la Generalitat, l'Ajuntament i la família concedida a l'Orfeó Català l'honor de tenir dipositat unes hores el cadàver de l'il·lustre mestre Amadeu Vives, la Junta, en la impossibilitat d'avisar particularment la secció coral, ens demana que fem públic que és precis que es reunexi al local social a les deu del matí de demà, diumenge, per a tributar el darrer homenatge a l'eminent compositor català, co-fundador de l'Orfeó.

Prega també als senyors socis protectors vulguin assistir a l'enterrament que sortirà del Palau a les onze del matí.

Per a la millor organització de l'acte es demana que tots els assistents a la cerimònia formin comitiva al carrer Alt de Sant Pere.

L'AMOR DE VIVES A L'ORFEO CATALÀ. — PARAULES EMOCIONANTS

L'autògraf que l'il·lustre mestre Amadeu Vives va signar a l'àlbum de l'Orfeó Català l'any 1928 al peu d'un fragment de «La Belenguera», diu: «Al gran Orfeó Català que obri els ulls a la meua joventut i que voldria que tanqués els de la meua vida.»

MOSTRES DE CONDOL A L'ALCALDIA

Amb motiu de la mort del mestre Vives l'alcalde doctor Aguadé ha rebut nombroses i sentidíssimes expressions de condol dels ciutadans. També l'han visitat per a expressar-li llur sentiment els següents senyors, arribats a la nostra ciutat per rebre les despulles del gran músic i acompanyar-lo en l'enterrament: Conrad del Campo i Oscar Esplà, de la Junta Nacional; Frederic Moreno Torroba, president de la Societat d'Autors Lirics; Joaquim Guixot, secretari general de la Societat General d'Autors d'Espanya i en representació de les societats d'autors estrangers; Marian Bolaños, secretari de la Societat Espanyola del Dret de Reproducció; Francesc Serrano Anguita i Josep Ramos Martín, president i secretari, respectivament, de la Societat d'Autors dramàtics d'Espanya; Josep Tellaiche, secretari de la Societat Espanyola d'Autors Lirics de Madrid.

UN TELEGRAMA A L'ALCAIDE DE MADRID

L'alcalde doctor Aguadé ha tramès al senyor Pere Rico, alcalde de Madrid, un telegrama que diu: «En nom de Barcelona, el seu Ajuntament i propi agrair al noble poble de

Madrid en la vostra persona, com al calda, les proves d'afecte i dolor que ha manifestat amb motiu de la mort del mestre Vives, m'és eminent, per tots admirat. Reben les meves més afectuoses salutacions.»

EL CONDOL DE L'ALCALDE DE BARCELONA

Sens perjudici del compliment oficial de l'acord pres en la sessió de divendres per l'Ajuntament, amb relació al sentiment de la Corporació per la mort de l'il·lustre compositor català senyor Amadeu Vives, l'alcalde doctor Aguadé ha tramès a la del mestre Vives, músic eminent, de era a Madrid, el següent telegrama:

«La Corporació Municipal, en sessió pública, ha acordat amb la intervenció de totes les minories i d'aquesta presidència que constés en acta el sentiment de la ciutat per la pèrdua que tots lamentem com a pròpia i trametre a vostè el fill tota l'expressió de condol i de la més alta consideració en aquests moments per a vostres de prova.»

UN COMUNICAT DE L'ALCALDIA DE COLLABATO

L'alcalde de Collbató ha tramès a la vídua del mestre Amadeu Vives el següent comunicat:

«Molt distingida senyora:

En aquests moments que tot Catalunya plora la pèrdua del seu fill il·lustre, l'eminent mestre Amadeu Vives, en nom i representació de l'Ajuntament de Collbató i donant compliment a un acord d'aquest, que expressa el sentir de tot el poble, ens dirigim a vos per ensenar que expres-sar-vos el nostre condol, demanar-vos vulguen accedir a què en aquest poble humil, arredossat a l'ombra del Montserrat, en el gran artista veu la llum primera i on escolta les primeres veus misterioses de la terra que li dona el tremp i el caràcter, pugui trobar per sempre el seu repòs i les campanes que ell tan estimava puguin cantar per a ell a tot ora.

Així el qui porta amb glòria arreu el nom de la seva terra, trobarà en la mateixa terra que el gronxa, el seu darrer amor, senzill i natural bressol.

Collbató no pot retre un més alt omenatge al seu fill preclar que convertint-se tot ell en tomba sagrada i cada fill de Collbató en un guardià fidel d'aquesta tomba on ja està amb son etern un dels homes més intel·ligents i més singulars de Catalunya.

Deu us guardi molts anys, distingida i noble senyora.

Collbató, 3 de desembre de 1932.

Francesc Casanoves, Alcalde.

*Beats les persones tenen des-
extremes expressions d'afecte i dolor
s'el retrat heroic i l'altre
es va conecionant. L'apropar
ment major o menor i un
l'apet. Per extrems, es al que
determina els graus de noblesa
i d'entrellament de la nostra ef-
ficiència personal. Hi ha pers-
ones civilitats que per un gran
esforç de simulació arriben a
una certa para de noblesa effi-
ciència arrencantant i plogre de-
cobrir en pers. unitat i formant el
motiu conductor del seu veritable
comportament. L'única impercep-
tible que s'el buyen en la dem-
encia de la seva para. Ells uns-
trauen les impossibilitats per a l-
l'home de dir una veritable sen-
tència. Probablement una clau seria
d'intentament fotogràfic, amb
intencional que hi ha de fer-
mentat a cada caràcter
conce. no oblidar p'orec el l'acte
est. en memora per el tante.*

Heu's ací com s'ex.ressava el mestre Vives a la vigília de l'estrena de «Jo no sabia que el món era així», la seva primera obra dramàtica

LA DESFILADA DAVANT EL CADÀVER
Espermetrà desfilat davant del cadàver, entrant per la porta del carrer de Cameros, des de les set del matí a les deu.

L'assassinat de Jordi Cunill Ribó

Durant el dia d'avui la policia fà recerques per a esbrinar les circumstàncies de l'assassinat del contraltista d'obres, el malaguanyat Jordi Cunill Ribó, conegut al carrer de Sant Andreu.

Encara que alçà havia dit que l'assassinat no era un crim social, sinó

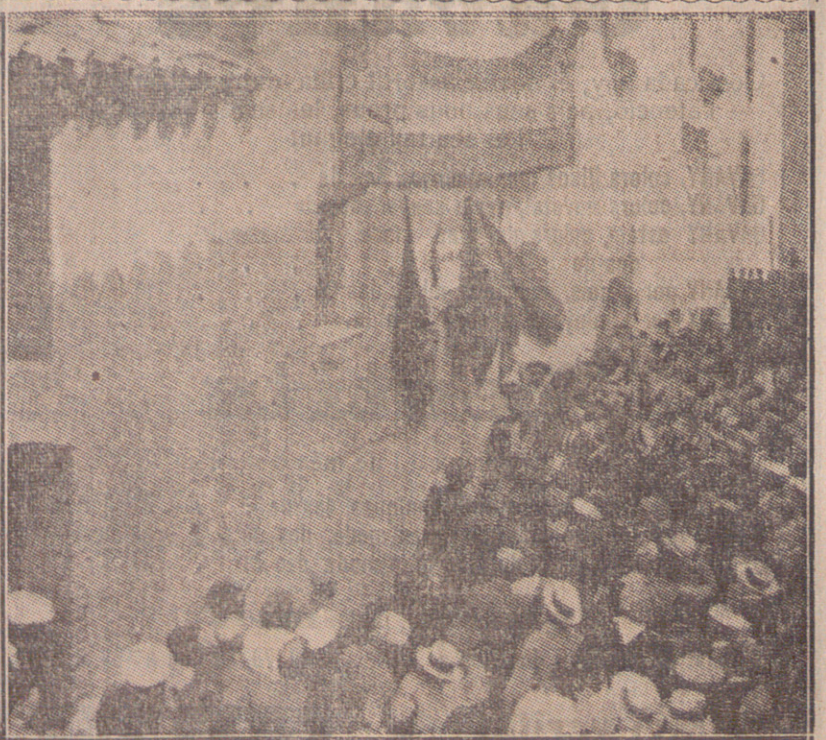
que podia obrir a altres motius sembla que es tracta d'una veritat atampat, ja que no apareix res en la vida del senyor Cunill que permeti creure en una venjança de caràcter personal.

El sentiment per la mort de senyor Cunill ha estat general en tots als qui el coneixien, en les empreses amb les quals havia estat relacionat i a la barriada que habitava, ara com a les entitats de les quals era

Dama

OFEREIX
EN QUALITAT
INTIMA
EL QUE ALTRES
PERFUMISTES
LLENCEN
EN FANTASIA
EXTERNA

EXTRACTES · LOCIONS · COLONIAS · POLVORS

Popular homenatge al mestre, celebrat a Collbató

L'Orfeo Català a Valls

La ciutat val·lenca ha volgut que la nostra primera entitat coral omplís un dels números de les magnes Fes-tes Decennals de la Candela, posant l'Orfeo Català a la capçalera del programa de les dites festes.

El darrer diumenge, en el tren de dos quarts d'onze del matí, van arribar a la ciutat de Valls, procedents de Barcelona, la massa coral de l'Orfeo Català, mestres i Junta Directiva, i bon nombre d'amics i coneguts. L'estació, malgrat el vent que començava a bufar fort, era un vertader formiguer.

A rebre els expedicionaris hi havia una representació de l'Ajuntament de Valls presidida per l'alcalde i precedida de la bandera de la ciutat. Comissions i representacions, i entre grossa gentada, amics i devots de l'Orfeo Català; el vice-president senyor Vicents de Moragas amb el seu germà senyor Fidel, el senyor Blasi Vallespinosa, president dels Jocs Florals; senyor Manuel Carreres i senyora, Arjol i senyora, sacerdots i periodistes; i saludarem després, entre altres, el Dr. Cardó, Bernad i Duràn, Veciana, Mercadé, Rius, etc.

De Barcelona havia arribat també el senyor Pompeu Fabra, que es va ajuntar a la brillant comitiva.

Fora l'estació l'espectacle era imposant. La Senyera de l'Orfeo fou sorollosament aplaudida en aparèixer. Tot seguit, a honor dels arribats, s'aixecaren dos castells dels típics «Xiquets de Valls». Nota de color i d'alegria. Ballaven els «Bastoners» i les comparses dites «La Moixiganga» i «Castanyoles» amb llurs típiques i colorejades vestimentes, mentre els capgrossos, presidits pel Lladre negre, feien les delícies de la mainada, i sobresortien per damunt dels caps de la gran gentada les camises vermelles dels petits enxanetes, portant a cap.

A seguit s'organitzà la comitiva i tot el passeig quedà negre de gent, mentre bones colles anaven a pas lleuger vers l'església de Sant Joan on l'Orfeo Català oiria la missa i cantaria uns motets.

Espectacle magnífic el que oferia, entre altres, el llarg carrer de Baldrich, tot endomassat a l'unison, del color blau i blanc de la Verge de la Candela, tot en festa; cada balcó, amb aparells per a les lluminàries de la nit, i tots curulls de veïns que saludaven, aplaudien, fotografaven i filmaven el pas de la Senyera i la brillant comitiva que presidien l'alcalde de Valls, el mestre Millet i el senyor Joaquim Cabot, president de l'Orfeo Català.

En passar per davant de l'establiment de música del carrer Baldrich, un potent altaveu deixà sentir el «Cant de la Senyera», delicada atenció que s'agraï com mereixia.

Es pujà a la Casa Consistorial on el senyor alcalde donà la benvinguda a l'Orfeo Català i al mestre Millet. Contestà el senyor Cabot, que anava acompanyat dels senyors de la Junta, Moragas, Tamàs, Boada, Anzizu, Marill i Renart, amb paraules d'agraïment i emoció per la rebuda tinguda a Valls, donant motiu, per una al·lusió, a la bona memòria de l'illustre Narcís Oller, (que aquests dies Valls honorarà col·locant el seu retrat a la Galeria de Vallençs il·lustres), a què el senyor Vicents de Moragas dignés també sentides i belles paraules.

Des de la balconada de l'Ajuntament hom podia veure l'esclat popular, la gran blavor dels balcons orlats i la silueta dels «Xiquets de Valls» formant pilar de cinc, retallant-se davant l'arc del portal de l'església on la Senyora de l'Orfeo feia la seva entrada.

El temple era un esclat de llum i estava ple de gom a gom. El gran retaule de l'altar major, on l'art patet del nostre renaixement es manifestà a bastament, ha estat netejat i il·luminat com calia, produint un aspecte de vertadera riquesa. Davant l'altar central, la venerada imatge de la Verge de la Candela, patrona de Valls.

Durant la missa l'Orfeo cantà el

cant gregorià «Psallite», «Al cel blau», «Pregària a la Verge del Remei» i «Ave Maria», de Victoria. La darrera composició per components de la capella de Sant Felip Neri, que produí un magnífic efecte.

Després de la cerimònia religiosa es féu la festa popular a la Plaça de Prim, dita «El Pati». Interrompudes les sardanes, l'Orfeo Català va cantar davant una multitud imponent, que presidia el digne senyor alcalde, «El cant de la senyera» i la joia d'En Clavé «Els Xiquets de Valls». Llàstima que el vent desfeia el gaudi de tan solemni moment. Forts aplaudiments, i a seguit les dues colles de castellers aixecaren atrevits castells, en noble competència: el quatre de set, el quatre de sis, el pilar de cinc, i dalt de tot l'enxaneta amb alè encara per a fer filigranes comes en l'aire. Taques d'un vermell encès que s'encenien més damunt el foc i la fe de la raca.

Els components de l'Orfeo Català es van distribuir entre les cases particulars que van allotjar-los amb tota sol·licitud i afecte. Agraïdíssims a tantes atencions rebudes dels bons val·lencs, ens plau fer-ho constar ací.

A un quart de sis de la tarda va començar el concert de l'Orfeo Català al monumental Saló Teatre, construït expressament al mig del pati de la vella caserna de cavalleria. Una sala immensa, llarga de 40 metres per 20 d'amplada, amb galeria superior de llotges i capacitat per a 2.500 persones. L'escenari també de grans proporcions.

Llàstima que la manca de temps no havia pogut deixar totalment enllestit el monumental teatre. I tot i la flamant calefacció que hi havia, el fort vent regnant es ficava per les moltes obertures que hi havia, que fou un número més en el programa.

El públic que atapeïa la sala aguantà valent i entusiasta, malgrat l'huracà que a voltes semblava havia d'endur-se'n l'armassó en pes i amb l'escenari transportar-nos a Barcelona, sense ni passar per l'estació.

El concert el va emplenar el següent programa:

«El cant de la senyera»; «La gata i en Belitre» i «Maria i Josep», de F. Pujol; «El caçador i la pastoreta», de Botey; «La Mare de Déu», del venerable mestre Nicolau; «Els Xiquets de Valls»; les obres del mestre Vives «Processó a la muntanya» i «Canta i vola que fa sol»; i el poema d'En Nicolau «Divendres Sant», que cloïen les dues parts.

La darrera part del programa l'integraren les obres de l'occità Canteloube: «Ca la vella Bepa», «La gent de fora» i «Garlanda de burrelles»; «Roseta» d'Indy; i finalitzà amb el grandios «Credo de la Missa del Papa Marcel», que, com tota la resta del progrma, assolí un èxit extraordinari.

Durant l'intermedi de la segona part, el ministre del Treball senyor Sangro Ros d'Ollano, que assistia al concert, rodejat de les autoritats, féu cridar el senyor Cabot i el mestre senyor Millet, i en passar els citats senyors a la llotja per a saludar-lo i complimentar-lo, els digué el ministre del Treball, amb paraules d'elogi per a l'Orfeo, que tenia el gust de comunicar-los que en el darrer Consell de Ministres s'havia atorgat la Medalla d'Or del Treball a l'Orfeo Català, alta distinció que es feia a la primera entitat musical d'Espanya.

No cal dir com els senyors Cabot i Millet agraïren tal distinció que honora a tots.

Afegí el ministre que si imperioses obligacions no li ho impedièn, fóra ell personalment qui es complauria de fer la imposició de l'esmentada medalla en son dia.

El vent bufava fort encara en sortir del teatre camí de l'estació, Arreu lluminàries. I en la negror del cel ras s'hi encenia la lluminària de l'alt campanar de Valls, com estels en l'espai i els ulls encesos de foc. L'adéu que donava la ciutat de la Verge de la Candela, abrindada de festa i alegria.

L'enterrament del mestre Vives

Fou presidit pel senyor Macià, els representants de la ciutat i de totes les corporacions

El seguici es confonia amb la gentada que presencià la conducció del popular artista

A tres quarts de set del matí arribà al Palau de la Música Catalana, procedent de Madrid, la carrossa-automòbil que conduïa el cadàver del mestre Vives, el qual venien escortant des de Madrid el senyor Lluís Calvo, que portava la representació de la família de l'il·lustre difunt i de la Generalitat de Catalunya, i el senyor Fernández Shaw i Olmedilla, en representació dels autors i de la premsa madrilenya.

El cadàver fou rebut per una comissió de la Junta de l'Orfeó Català i una altra dels coristes, i va ésser col·locat seguidament a la sala d'assaig, que fou prèviament habilitada per a capella ardent.

A la capçalera del taüt, que venia ja des de Saragossa embolcallat amb la bandera del Casal Català de Saragossa, figurava l'ensenya de l'Orfeó Català i un crucifix. També a la part superior s'havia col·locat una monument corona, oferta per la Generalitat de Catalunya, i a la inferior, la bandera del Casal Català de Madrid i una corona de llorer de la nostra primera entitat coral. La resta de la capella estava materialment plena de ramells i corones, ofrena de nombrosíssimes entitats musicals i artístiques.

Fou muntada una guàrdia permanent, formada per elements de la Junta Directiva de l'Orfeó i socis.

D'ençà que les despulles mortals de l'il·lustre artista foren dipositades a la capella ardent, el poble, en correcta formació, no cessà un moment de desfilar per davant del cadàver. Aquesta sentida manifestació de l'amor i l'afecte que el poble sentia pel seu fill preclar durà, a desgrat d'una enorme multitud que es veié impossibilitada d'entrar a la capella ardent, fins uns minuts abans de formar-se la comitiva per a l'enterrament.

Entre les persones que desfilaren per la capella ardent figuraven la gairebé totalitat de personalitats de les nostres activitats culturals i artístiques, per la qual cosa seria una tasca impossible intentar d'anotar llurs noms.

Podem ben dir que tot Barcelona i nombrosíssimes representacions d'arreu de Catalunya acudiren al Palau de la Música Catalana a retre un darrer tribut al gloriós traspassat.

A les nou, la Schola Cantorum Pia Unió de Sant Miquel Arcàngel digué una oració a la capella ardent. Poc després pregaren davant del cadàver l'esposa de l'il·lustre traspassat—senyora Montserrat Ginés—, el seu fill Josep i la seva filla política.

A dos quarts d'onze fou portada i dipositada damunt del taüt, el qual cobria totalment, una magnífica corona de l'Ajuntament de Barcelona.

ARRIBADA DE LES AUTORITATS

A tres quarts d'onze arribà al Palau de la Música Catalana, i passà tot seguit a visitar la capella ardent, l'alcalde de la ciutat, doctor Aiguader. Amb anterioritat havien ja acudit al Palau la majoria dels regidors que formen el nostre Ajuntament.

A les onze en punt acudí al Palau el President de la Generalitat, senyor Macià. Fou rebut pel President de l'Orfeó Català i altres elements de la Junta Directiva, i passà a retre tribut d'homenatge al gloriós finat.

Minuts després arribaren el governador civil, senyor Moles; secretari del Govern civil, senyor Azcàrraga; comandant militar, general Batet; conseller de Cultura, senyor Gassol; cap de la minoria catalana, senyor Companys; magistrat senyor Echevarri, que duia la representació del president de l'Audiència, senyor Anguera de Sojo, i el conseller de Treball, senyor Casals.

Des de primeres hores del matí foren habilitades a l'entrada del Palau unes taules amb plec de signatures, que foren omplertes ràpidament pels ciutadans que anaven entrant al local de l'Orfeó.

Poc després de les onze fou transportat el taüt des de la capella ardent al vestíbul, on el cor d'homes de l'Orfeó Català, sota la direcció del mestre Lluís Millet, executà, amb la seva acostumada perfecció, les notes emotives de "L'Emigrant", i a continuació el "Respons" de la "Missa de Rèquiem", de Victòria.

El moment fou d'una intensa emoció, i molts ulls es veieren amaratats de llàgrimes.

A continuació fou col·locat el taüt—que passà per entre dues fileres de socis cantaires de l'Orfeó—damunt la carrossa fúnebre, i s'organitzà seguidament la comitiva.

L'ENTERRAMENT

Obrien la marxa batidors de la guàrdia urbana. Seguidament representacions d'entitats corals, amb les senyeres de l'Orfeó Català, Catalunya Nova, Violeta de Claver, Orfeó de Llevant i Orfeó el Roser.

A continuació anaven el cos de "serenos" de la ciutat i bombers; Banda Municipal, dirigida pel mes-

tre Lamote de Grignon, que durant tot el trajecte executà les marxes fúnebres de Beethoven i Chopin.

Acte seguit venia el cotxe mortuori, conduït per quatre cavalls i precedit de la clerecia.

La primera presidència era formada pel fill del gran músic, senyor Josep Vives Giner; President de la Generalitat, senyor Macià; alcalde de la ciutat, doctor Aiguader; governador civil, senyor Moles; general Batet; el mestre Millet; el senyor Cabot, president de l'Orfeó Català; el doctor Llopis, en representació del bisbe, doctor Irurita; Serrano Anguita, pels autors madrilenys; el magistrat senyor Echevarri, en representació del president de l'Audiència, senyor Anguera de Sojo.

La segona presidència era formada pels consellers de la Generalitat senyors Gassol i Casals; cap de la minoria catalana, senyor Lluís Companys; diputat a Corts senyor Pere Coromines, i el secretari del President, senyor Alavedra.

A continuació venia l'Ajuntament de Barcelona en corporació, i les corporacions municipals de Collbató i de Sant Pol de Mar, i Junta Directiva de l'Orfeó Català.

Des de molt abans de les onze era materialment impossible de donar un pas pels voltants del Palau de la Música Catalana i pels carrers afluentes als del trajecte. La comitiva era interminable, i constituïa una de les més grandioses manifestacions de dol que es recorden a la nostra ciutat.

Cinc cotxes que duïen les corones tancaven el seguici.

Del Palau de la Música Catalana, la comitiva es dirigí a l'església parroquial de Sant Francesc, on la clerecia va dir un respons, i continuà després pel carrer Alt de Sant Pere, Via Laietana, carrer de Jonqueres, Plaça d'Urquinaona, carrer de Llàtria i Casp.

En tot el recorregut el pas de la comitiva fou presenciat per una geració immensa.

DAVANT DEL TEATRE NOVETATS

En ésser el seguici davant del teatre del carrer de Casp, l'orquestra de l'esmentat teatre, dirigida pel mestre Purí, executà l'intermedi de "Bohemios", que fou escoltat amb un fervor emocionant. Els artistes de la companyia que actuen en aquell teatre llançaren damunt del cotxe fúnebre ramells de flors com a testimoniatge de l'afecte que sentien pel mort mestre.

També hi fou col·locada una corona de l'empresa del teatre i un ramell de flors, ofert per l'artista senyora

Tana Lloró, que estrenà a Barcelona "Maruxa".

Al passeig de Gràcia, entre els carrers de Corts Catalanes i Diputació, s'acomiadà el dol davant del fill del mestre Vives i les autoritats que el presidien.

El temps transcorregut entre la sortida del Palau i el moment de començar a acomiadar-se el dol durà tres quarts.

A un quart d'una s'inicià la desfílada del públic davant la presidència. A aquesta s'afegiren diverses personalitats, entre les quals recordem el senyor rector de la Universitat, doctor Serra Hunter; els senyors Ventosa i Calvell, Duran i Ventosa, Pompeu Fabra, Carraeco i Formiguera, Raimon d'Abadal, etc.

Però davant la possibilitat que la desfílada acabés en una hora desavinent, a causa de la grandiosa assistència de públic, aquella es donà per acabada a tres quarts d'una, per tal d'acompanyar les despulles del finat al cementiri.

AL CEMENTIRI NOU

A les dues començaren d'arribar al Cementiri Nou les comissions i representacions d'entitats que volgueren acompanyar el cadàver a la seva darrera estada. El fill del mestre Vives, acompanyat dels senyors Cabot, Lluís Millet i mestre Salvat, es traslladaren, junt amb les autoritats, artistes, literats locals i madrilenys, a la Via Misericòrdia 3.ª, on, a la tomba assenyalada amb el número 508, cedida per l'Ajuntament de Barcelona, reposaran les despulles del que fou una de les més preciales glòries de Catalunya.

Els moment en què el taüt fou baixat a la tomba transcorregueren en mig d'un silenci impressionant i amb una viva emoció, reflectida en tots els rostres.

Un cop dipositat el cadàver, el president de l'Orfeó Català, senyor Cabot, pronuncià, amb veu velada per l'emoció, unes breus paraules sobre l'obra, que qualificà d'immortal, creada pel mestre Vives. Feu també remarcar l'agraïment envers els amics i admiradors de l'il·lustre mestre que han acompanyat fins a la fossa les despulles de l'admirat artista.

A continuació, i en nom i representació dels músics i entitats de Madrid, el mestre Conrad del Campo subratllà la valor internacional del mestre Vives, i posà de relleu les altes qualitats morals del gran músic.

Finalment, el tinent d'alcalde senyor Duran i Guàrdia, en nom de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat, expressà el sentiment

que havia causat a les dues corporacions la mort del mestre Vives, i agraf, en nom d'aquestes, al poble de Barcelona, que ha demostrat d'una manera palesa el sentiment que li ha causat la pèrdua d'un dels seus fills més il·lustres.

Sseguidament els assistents s'acomiadaren del senyor Josep Vives i de la seva germana política, i tornaren a Barcelona prop de les dues de la tarda.

REPRESENTACIONS D'ENTITATS

D'entre les nombrosíssimes entitats que han estat representades en la imponent manifestació de dol per la mort del mestre Vives hem pogut anotar les següents:

Associació de Periodistes de Barcelona; Associació Obrera de Concerts Pau Casals; Conservatori del Liceu; Orfeó de Sabadell; Conservatori de Terrassa; Orfeons Vigatà i Llevant; Agrupació de Mestres Directors i Concertadors; Sindicat Musical de Catalunya; professorat de l'Escola Municipal de Música; Lliga d'Associacions de Música; Societat de Coristes i Conjunts Lírics de Catalunya; Societat de Coristes de Catalunya; Ràdio Barcelona; Escola d'Art Dramàtic de la Generalitat de Catalunya; Ajuntament del Prat del Prat de Llobregat; Institut Català de Rítmica i Pràctica; Centre Català de l'Havana; Unió Nacional Catalana de Mendoza; Jurat Mixt d'Espectacles Públics de Catalunya; "Heraldo de Aragón"; Unió Musical Espanyola de Barcelona; Col·legi de Mestres de Capella; organistes del bisbat de Barcelona; Palestra, secció de Sant Pol de Mar; Ajuntament de Begues; Quadro Escènic de Begues; Sindicat d'Artistes Teatral d'Espanya; Caixa de Pensions de Vellesa i d'Invalidesa d'Artistes Teatral d'Espanya; Sindicat d'Artistes Espanyols; Colla Lírica Liceística; Agrupació Excursionista Catalunya; Tertúlia Catalanista; Institut Ibero-Americà de Dret i Legislació; Societat General d'Autors d'Espanya, i d'altres.

RELACIÓ DE CORONES

A continuació donem la llista d'entitats i particulars que oferiren ramells de flors i corones a la memòria del mestre Vives:

De Madrid: Sociedad de Reproductores; Profesores de Orquesta y Música; Dtor. Claustro Conservatorio; Margarida Xirgu; Generalitat de Catalunya; Ajuntament; Unión de Maestros y Pianistas; Enric Borràs; Orquesta Filarmónica Madrid; Sociedad Autores Líricos; Junta Nacional de Música y Teatro; Sociedad de Autores Extranjeros; Eduard Marquina; Editorial Musical Ibero-Americana; Compañía Gramófono; mestre Alonso; Sociedad General de Autores Españoles; Casal Català; Sociedad Autores Dramáticos España; Francisco y Guillermo; Lluís Calvo; mestre Guerrero i la seva companyia; Sociedad de Autores de Variedades; Sociedad Española de Derecho Agención, i Compañía Teatro Lírico Nacional.

De Barcelona: Escola Municipal de Música; Orfeó Català; Societat d'Artistes Teatral d'Espanya; Jocs Florals; família Vives, germans i nebots; Ràdio Barcelona; famílies Pous i Pagès i Montoriol; Associació d'Empresaris d'Espectacles de Catalunya; La Sardana, de Sant Pol de Mar; Comissió Delegada a Catalunya de la Societat d'Autors Dramàtics Espanyols; Ramell fra Nicol; "La Colla"; Societat Musical de Catalunya; Federació Regional del Teatre; Associació Arts i Indústries per a Teatre, i Sindicat Tramoistes de Catalunya.

— JESUS —

Lo que nos dice el maestro Vives de su nueva obra

DESPUÉS de hora y media de viaje, el tren nos deja en Sant Pol, pueblo de la costa de Levante, en el que el maestro Vives tiene su residencia de verano.

Hallamos al maestro Vives en el jardín de su hermosa torre, junto con el maestro Llogueres, su entrañable amigo, y en diversas ocasiones colaborador. Saludamos al autor de *Los Flamencos*.

—¿No es verdad, maestro? ¿*Los Flamencos* se llama la obra que tiene usted a punto de estrenar?

—Tal como usted dice, *Los Flamencos* es el título de la producción, a que usted se refiere—nos contesta el maestro Vives.

—¿Cuántos números la ha puesto usted?

—Diez números, para los dos actos.

—¿Y cuántos actos habrá usted musicado, desde que trabaja para el Teatro?

—¿Cuántos?... Pes la friolera de ciento cuarenta y tres actos.

—¿Puede usted, maestro, referirme alguna anécdota de su vida teatral?

—Si usted me promete guardar el secreto...

—Se lo prometo: ¡secreto de ESTAMPA!

—En una ocasión estaba yo ensayando una obra de cierta importancia, y pareciéndome demasiado exigua la parte de instrumentos de cuerda, pedí al empresario que la aumentara. Díjome, naturalmente, que sí, que ya me pondría más músicos de cuerda. Efectivamente, tuvimos más ensayos, pero no tuvimos más músicos. No tuve más remedio que formular lo que podríamos llamar una enérgica reclamación; La cara que le puse debió de ser tan imponente que, al otro ensayo, ya noté la presencia de otros elementos con sus respectivos instrumentos de cuerda.

Violines, violas, contrabajos los había en mayor número, en efecto. Empezamos el ensayo. Pero al mismo tiempo empecé a oír unos ruidos inarmónicos. ¿Qué será?... ¡Ea! ¡Vamos a ver, otra vez, señores: empecemos!», dije; y otra vez los mismos ruidos, las mismas asperezas desesperantes. Tuve a la fuerza que decidirme a llamar a uno de los nuevos, del cuadro de violines, pidiéndole que ejecutara por separado, él solo, la composición.

¡Rayos inmortales! Siéntese bien, no vaya usted a caer: jera un violín de guardarropía!... Los nuevos instrumentos, violines, violas, contrabajos, todo era de guardarropía. ¡Qué contrabajos, cuando me acerqué a ellos pude ver, qué contrabajos!

—¿Y los músicos?

—¿Músicos, dice usted?

No, señores, no tal: ¡los nuevos músicos eran comparsas!... Y es que el empresario debió de figurarse que lo de la insuficiencia de cuerda era una pura manía, y que, en viendo yo la materialidad del mayor número, me daría por satisfecho, sin reparar siquiera en los ruidos que los malditos trebejos habían de producir. ¿Qué le parece a usted el chiste?

—Definitivo. ¿Y le habrá ocurrido en alguna otra ocasión algo semejante?

—No; porque es que ni puede ser. Créame, amigo, cosas así son únicas; la imaginación ya no alcanza para más, créame.

—Y en cuanto a intérpretes, ¿no habrá usted tenido algún *quid pro quo*?

—No. Si acaso, eso se lo han tragado ellos. Recuerdo que, en cierta ocasión, ensayábamos una obra, con Sinesio Delgado. Un actor popularísimo en Madrid representaba el papel principal, en el que hay un pasaje que dice algo así:

La cabeza velazqueña del maestro Vives.

«Fulano de Tal vive con mucho fausto y grandeza...»

Cada vez que esto tenía que repetirse, el comediante de autos miraba a Sinesio Delgado y me miraba a mí. Su mirada tenía algo de misteriosamente escrutador. Al cabo de unos ensayos, el pobre hombre no pudo

importancia, el maestro Vives—; oiga lo que me pasó, en Barcelona, cuando el estreno de *Don Lucas del Cigaral*.

En aquel entonces era costumbre, en Barcelona, cuando a los empresarios les parecía que determinada obra había de resultar, preparar una manifestación, con música y hachas encendidas, para acompañar al autor o autores, luego de terminada la representación, a su domicilio u hospedaje.

Cuando yo me di cuenta de que tal mojiganga se me aparejaba, púseme en guardia, y al salir lo hice tan rápidamente como pude, con el objeto de esquivar aquella manifestación. A este efecto, y valiéndome de algún amigo, tomé un coche de punto de los que estaban esperando la salida del Teatro Tivoli, donde tuvo lugar el estreno de *Don Lucas del Cigaral*. Subido al coche, ordené al auriga: «¡Eche usted a correr hacia la Rambla!» Pero uno de los que llevaban el hacha encendida acertó a conocerme y subió de un salto al pescante, sin abandonar la comprometedor luz.

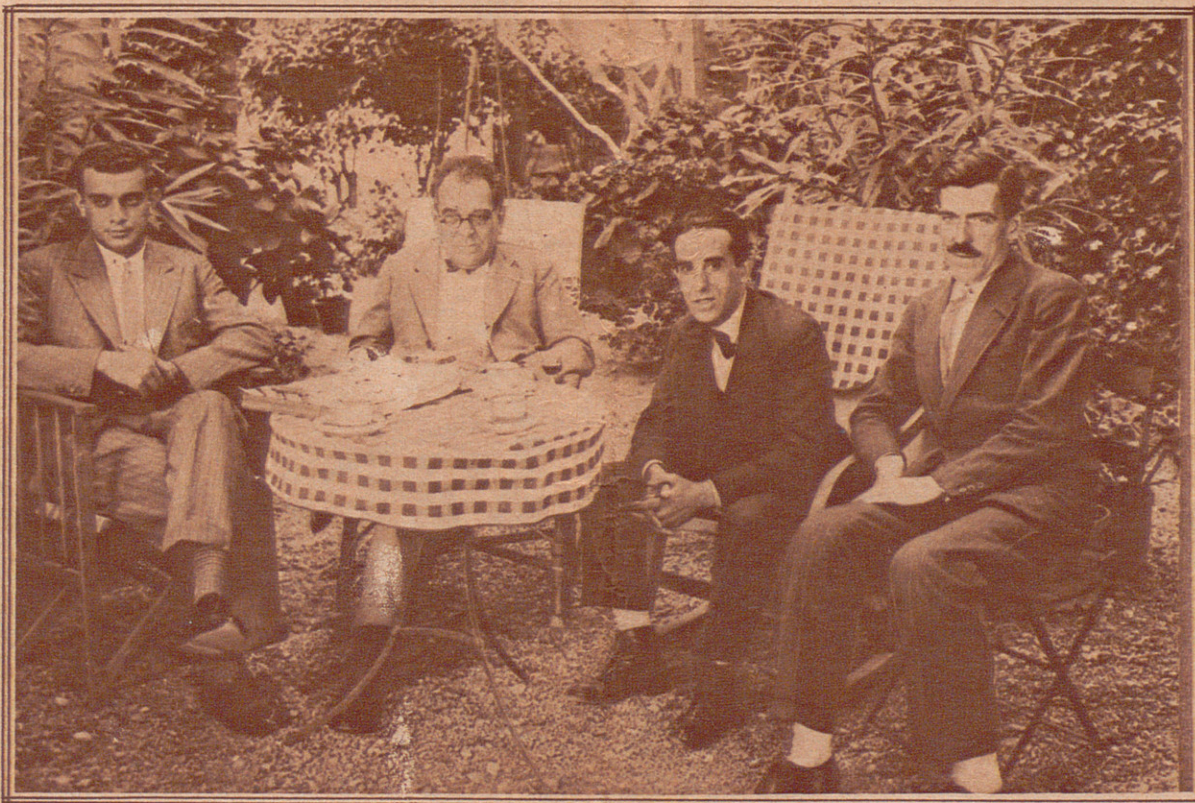
Esta luz sobre el coche (vea usted cómo la frase parece un título paralelo al de cierta obra de D'Annunzio); esta luz sobre el coche, digo, fué la señal para los demás de las hachas y el resto de la comitiva: no pude escaparles. Así que, cuando habíamos llegado ya a la Rambla, le dije al cochero, puesto que ya era inútil, que detuviese la marcha, yendo al paso.

Ahora bien. Aquellos días se había inaugurado, para los carruajes, un servicio de neumáticos en sus ruedas, que les permitía deslizarse silenciosos, aun por los arroyos empedrados. Como quiera, empero, que su paso podría ser causa de numerosos atropellos, establecióse que los caballos llevarían una campanita, precisamente para, con su ruido, advertir de la presencia de los carruajes. No faltaba, pues, a la caballería de mi coche el tal instrumento.

Eran los primeros días de la innovación y nada tiene de extraño que la gente no distinguiera todavía muy bien aquel sonido de otros que podía haber parecidos. En tales condiciones, y al ver la gente que pasaba por la Rambla un coche seguido de varias hachas encendidas, y él mismo también con una sobre el pescante; oyendo además el son acompasado de la campanita avisadora, que vagamente recordaba el toque de la campana acompañando el paso de Nuestro Señor en Viático para algún enfermo, no es maravilla que la gente creyera que, en efecto, se trataba del Viático.

No eran pocos los que a la sazón por allí pasaban, siendo la hora de la salida de los teatros. Pues bien, en un momento, toda la Rambla apareció postrada y mirando reverente hacia... ¿diré hacia mí? ¡No sé, no sé: lo cierto es que miraban hacia mi coche, hacia el interior de mi coche, y en el interior de mi coche estaba yo!...

¡Ah, mi buen amigo! yo, como cualquier mortal, más o menos fatuo, habré podido figurarme, en un momento dado, que soy algo, que las ovaciones que se me tributan son ciertas, auténticas y merecidas; que soy un genio, supongamos, es un decir, si usted quiere. ¡Pero sentirme. Nuestro Señor!... Dígame a usted que es una impresión que anonada.

El maestro Amadeo Vives con su hijo, el maestro Llogueres y nuestro colaborador Bertrán y Pijoan.

(Fotos Badosa.)

aguantarse más, y, acercándose a Sinesio Delgado, le preguntó:

«¿Quiere usted decirme qué tiene que ver el Fausto con eso que estamos hablando?»

—Pero, en fin—continúa diciendo, como sin darle

—Con todo, permítame que para *Los Flamencos* desee un éxito semejante.

Barcelona.

Luis BERTRAN Y PIJOAN

Número suelto 10 céntimos

SUSCRIPCIÓN CAPITAL:
PESETAS 2'50 AL MES
PROVINCIA: PTAS. 9 TRIMESTRE

Año XI Núm. 2232
Viernes 2 Diciembre 1932

LA NOCHE

Redacción y Administración:
Plaza de Cataluña 9 - Teléfono 14160

BARCELONA

Talleres:
Calle de Muntaner, 49 - Teléfono 31518

EL MAESTRO AMADEO VIVES

Ha fallecido esta madrugada en Madrid El cadáver, reclamado por la Generalidad de Cataluña, será trasladado a Barcelona

La vida fecunda, llena de pasión por la música, de Amadeo Vives

En plena gloria su nombre y en plena sazón su talento, muere, el maestro Vives, a consecuencia de una afección cardíaca. Muere en Madrid, pero será enterrado en Barcelona, y así Cataluña, que le dio la vida, tendrá su cuerpo.

Amadeo Vives muere a los sesenta y un años. Había nacido en 1871, en Colibató, bajo el Montserrat, y ya de muchacho la música fué su obsesión y su vocación. Un hermano suyo, el padre Camilo, fallecido no hace mucho, enseñóle solfeo. Luego, el maestro Civil dióle las primeras lecciones de piano, y cuando, acompañado de sus padres, vino a Barcelona, a los diez años, entró en la escolanía de la capilla de Santa Ana, donde el maestro de capilla, don José Ribera, completó su educación musical, dándole a ganar, en la capilla, el primer dinero que al maestro Vives le dió la música: tres duros mensuales. Después, con su hermano sacerdote, fué a Málaga, permaneciendo en ella hasta los catorce años, siendo maestro de la banda del Asilo de Huérfanos, que su hermano regentaba.

Ya en Málaga, componía música, llevado de su inspiración. Bastaban unas cuantas pesetillas, pocas, a veces cuatro o cinco, para arrancarle interesantes composiciones, llenas de ingenuidad, naturalmente, pero que daban ya la medida del futuro gran músico popular.

A su regreso a Barcelona, consiguió ser maestro de capilla del convento de Loreto, haciendo y componiendo música religiosa. Pasó luego a ser maestro de capilla de la parroquia de San Pedro de las Puellas, y de aquellos tiempos datan el matrimonio del maestro con doña Montserrat Giner y las primeras páginas musicales firmadas por Vives.

Pujol le edita la "Cançó de les Palles", musicada sobre letra de un olvidado poeta catalán, José Mas y Casanovas, y aprovechada más tarde por Vives para hacerla el "leitmotiv" de su ópera "Edda d'Uriach".

También hace entonces sus primeras armas literarias, colaborando en la revista "El Missatge del Sagrat Cor de Jesús", con mosén Cagellano Soler y el dibujante Jutglar.

Poco a poco entró en relaciones con músicos, asistió a conciertos, se hizo asiduo del Liceo, estudió los clásicos, especialmente a Beethoven, y así, a los veintidós años, por su solo esfuerzo y única iniciativa, estrenó en Novedades la ópera "Arthus". Aquel estreno lo debió a Ignacio Elies, el popular empresario, experto y generoso.

Vives, en "Arthus", con un libro mediocre, de Trullol y Plana, compuso algunos números rebosantes de inspiración, que interesaron a una personalidad, creemos que inglesa, la cual le compró la obra por 5.000 pesetas. "Arthus" había sido un balbuceo musical revelador de un gran temperamento. Apenas conocía la armonía, gracias a unas lecciones del maestro Pedrell, cuando la escribió; pero aquella obra fué el punto de partida de los destinos del compositor.

Con sus cinco mil pesetillas, Amadeo Vives lió sus bártulos de maestro de capilla, marchando a Madrid, decidido a la conquista de la capital, de donde irradiaba, entonces, toda popularidad y toda posibilidad de fortuna, a base del teatro. Estrenó "La Preciosilla", zarzuela endeble en su libro, y acaso, por aquellos días, excesivamente atrevida en su música. "La Preciosilla" fué un fracaso, tanto, que Vives, desilusionado, a los pocos días rasgó la partitura. Sin embargo, algunos de los temas melódicos de "La Preciosilla" fueron más tarde la base de su obra

cumbre, "Don Lucas del Cigarra", refundición y arreglo de "Entre bobos anda el juego", hecha por Fernández Shaw y Lucéno.

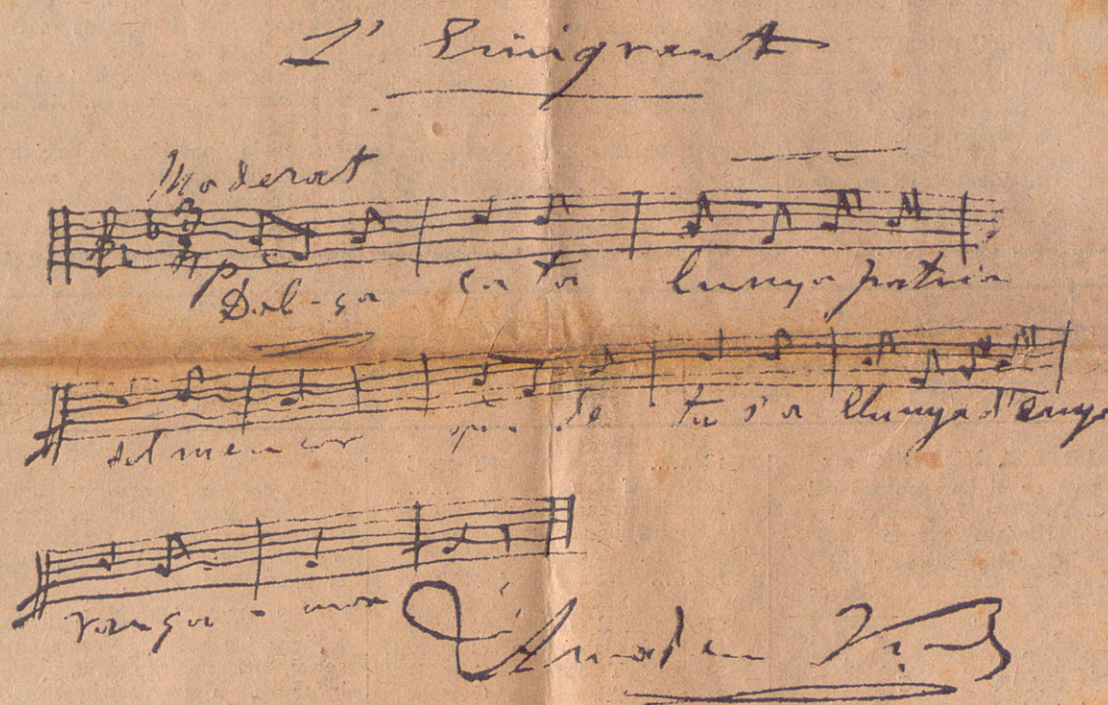
Tras del fracaso, vino un nuevo intento, esta vez afortunado a medias. Muscó la zarzuela de Flaco Irazoz "La luz verde", que obtuvo un gran éxito, pero cuyas representaciones hubo que suspender, porque un personaje de la obra, un sargento fanfarrón y ridículo, molestó a los militares, y se produjo una sargentada.

das desde entonces... La enumeración de sus zarzuelas sería interminable. "Maruxa" marcó su éxito decisivo, que todavía pudo ser superado por el de "Doña Francisquita", obra admirable, de música de envergadura que permanecerá viva en el espíritu popular, incorporada a la música española permanente, conservada por el pueblo, elogiada por los selectos. "La Villana" fué su última obra, porque "El Talismán" iba a estrenarse en Madrid, precisamente mañana, y luego, en nuestro

constituyó siempre en él una obsesión, que no ha visto realizada, la articulación e imposición de un teatro lírico catalán. Cuando se presentó candidato a concejal en las candidaturas de Acció Catalana, decía que sólo le empujaba al Municipio su afán de crear con el apoyo oficial, el teatro lírico catalán.

Barcelona recibirá su cadáver, lleno de emoción. Amadeo Vives es el autor de "L'Emigrant". Nunca se alejó definitivamente de Cataluña y al verse morir, pidió que le diesen

Un autógrafo de Vives

Llegó, por fin, el triunfo definitivo: la gloria, con el estreno del "Don Lucas", que fué la consagración de Vives, no sólo en Madrid, sino en España entera.

Poco a poco, "El húsar de la guardia", "La balada de la luz" y otras zarzuelas, iban consolidando la fama del músico.

Los éxitos siguieron a los éxitos. "Bohemios", alcanzaron, hace veinticinco años, el triunfo más resonante que pueda lograr una zarzuela. Dieciocho mil representaciones van da-

Teatro Novedades. "Doña Francisquita" es la mejor zarzuela española. Con ella fué a América Amadeo Vives, dando en la Argentina cuatrocientas representaciones.

Amadeo Vives fué, también, hombre de letras. Escribió artículos sutiles y agudos en los periódicos, formando después libros. Al teatro dió un drama: "Jo no ho sabia que el món era així..." Era un conversador espiritual, incisivo e inagotable. Era, asimismo, un gran catalanista. El, con Millet, fundó L'Orfeo Català, y

sepultura en la tierra catalana, que hoy lamenta, con dolor cordial, la muerte de uno de sus espíritus más preclaros.

EL SENTIMIENTO DEL GOBERNADOR POR LA MUERTE DEL MAESTRO VIVES

Refiriéndose al fallecimiento del ilustre compositor don Amadeo Vives ha dicho el gobernador:

—Habrán visto que ha muerto el maestro Vives. Era un gran músico

Caricatura del maestro Vives por Bagaria

y un excelente amigo. Yo he sentido mucho su muerte.

DON LUIS CALVO, ACOMPAÑA DESDE MADRID, EL COCHE FUNEBRE

El empresario del teatro Novedades de Barcelona, don Luis Calvo, en cuanto tuvo noticias de la gravedad del maestro Vives, se trasladó a Madrid, velando, anoche, el cadáver del autor de "Doña Francisquita".

Hoy, a las tres y media de la tarde, se celebrará en Madrid una manifestación de duelo en el acto de la conducción del féretro al furgón automóvil, en el que los restos del gran músico serán trasladados a Barcelona.

Luis Calvo acompañará el furgón en un coche particular.

Madrid, 2 (a las 2'10 madrugada. Urgente). --- A las dos menos veinte falleció el maestro Vives.

Madrid, 1.—El maestro Vives ha sufrido un nuevo ataque cardíaco. Don Amadeo Vives se sentía ayer bastante mejor y quiso ensayar con los maestros Acevedo y Morató la partitura de la obra que va a estrenar en breve. Quiso repasar la partitura número por número. Los maestros le pusieron como condición, para que no se fatigara, el que no hablase. Así se llegó hasta el número 10 y en este momento el maestro Vives dijo que se encontraba fatigado y que otro día podrían seguir el repaso.

A propósito de esta nueva obra suya, el maestro Vives ha dicho, poco antes de entrar en el período agónico, que si tenía la suerte de sanar, sería una desgracia como autor, porque no faltará quien dirá que esta enfermedad ha sido un reclamo. En cambio, si me muero, mi obra "Talismán" será un éxito mayor.

Esta mañana se encontraba muy quebrantado el enfermo y como notara su extrema debilidad, dijo a una monja, que le cuida, que no hiciera caso si decía algunas incoherencias. A su mujer le dijo que quería morir como buen cristiano, indicando que él no había sido malo, pero que esta enfermedad crónica había minado su organismo, agriando su carácter.

El camarero Manuel Sánchez, que le ha atendido durante toda la enfermedad, ha manifestado que el maestro le había dicho que había siempre considerado la vida como un mal amigo, y que algún día le tenía que salir la criada respondona.

Como el enfermo iba empeorando, a las cuatro de la tarde se le ha administrado la Extremaunción. Vives rogó al sacerdote que hablara despacio, pues como hombre que siempre había gustado enterarse de todo, quería también, en este momento, saber bien las cosas. Dos veces le interrumpió diciéndole: «Mas despacio, más despacio» que yo sepa lo que dice. Cuando hubo terminado la Oración del Tránsito, el maestro Vives preguntó al cura si había mal en que rezara el Padre nuestro en catalán, ya que a ello se había acostumbrado desde niño. Así lo hizo.

El doctor Marañón, que le asiste, ha manifestado una impresión tan pesimista, que con toda urgencia ha salido un hijo de Vives, que reside en Barcelona, hacia Madrid, a donde llegará esta noche.

Madrid, 1. — Las noticias que a estas horas, doce de la noche, nos comunican del hotel en que se hospeda el ilustre maestro Vives, son absolutamente desconsoladoras.

El maestro Vives ha entrado en período agónico y aunque conserva alguna lucidez, ha perdido el habla.

Esta noche, a las once, ha llegado de Barcelona su hijo José.

Del lado del enfermo no se separa su esposa y demás familiares.

(Continúa en la página 3).

El maestro Vives, acompañado de su señora, conversando con Carmen Diaz, después de celebrado el ensayo general de su obra "Rosalia", estrenada en el Teatro Pereda, de Santander

pen^{sa}

que pel sol honor d'hostatjar el gloriós «orfeó català» a nostra vila, i pel goig de sentir-lo, valia la pena de construir aquest local.

que l'«orfeó català», fa 40 anys que treballa intensament per la cultura i per la pàtria.

que si l'«orfeó català» no hagués trobat escalf entre els poderosos i els humils, l'obra immensa d'aquesta institució no seria realitzada.

que si avui ens honorem hostatjant el gloriós «orfeó català» amb el gran «millet», podem també honrar-nos hostatjant en jorns successius, grans poetes, pintors, músics; les grans orquestres, companyies dramàtiques i de cant, i tantes institucions de cultura, que poden ésser-nos una lliçó i un estimulant. ¡fem-nos-en dignes!

que el programa a realitzar és molt gran, i que cada poble deuria tenir una entitat que curés de la cosa cultural.

que l'«associació colomina» estarà en condicions de realitzar aquesta obra, tan necessària a la nostra vila.

que segons l'article 1.er d'aquesta entitat, no és política; és catalana, la seva finalitat cultural, i els seus procediments liberals i democràtics. tu deus col laborar a aquesta obra, ajudant al seu estricte compliment, i a la més intensa eficàcia.

per la cultura, per santa coloma, per catalunya, et demanem el teu esforç.

avui mateix, ¡fes-te soci de l'«associació colomina»!

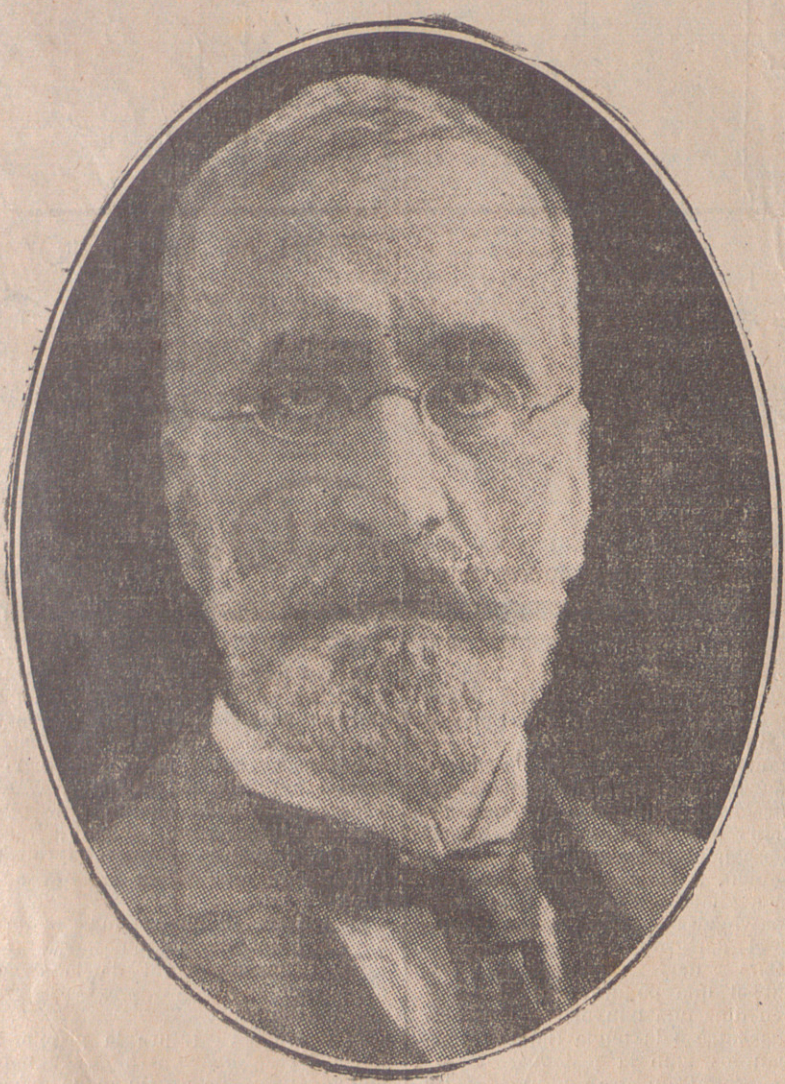
santa coloma de queralt, 8 de maig de 1932.

L'Espresso este un anumit cult
 la care pe voi l'apetit; nu arsa
 altceva va tuta totu' avu.

Ha mort el mestre Antoni Nicolau

El sentiment de Catalunya

Capella ardent al Palau de la Música Catalana

Es amb profunda emoció que es crida avui el nom del mestre Nicolau, de l'admirat, de l'estimat, del respectat amic, del gran artista que acaba de morir.

I volem ofrenar, tot seguit, una ràpida impressió. Abans, però, siguin permès expressar, fer constar, la nostra ben viva, profunda i dolorosa pena. Amb el mestre Nicolau desapareix, en veritat, una de les nostres grans veus musicals. I deixarà un gran buit entre nosaltres.

L'autor de «Captant», d'«Entre flors», de «Divendres Sant», deixava certament entre nosaltres un rastre luminosíssim. La seva obra coral és perfecta, no hi ha cap dubte. Però —i sense esperar que la perspectiva dels anys, del temps, ens doni la raó— volem ja afirmar, des del present moment, que, ultra la seva valor estètica—valor evident, extraordinari—, l'obra coral d'Antoni Nicolau té, o més, però a nosaltres, una innegable i també extraordinària valor representativa. Per als catalans (per a tota Hispània en realitat), l'obra coral de l'autor de l'«Himne del poeta», apareix, en efecte, clarament exemplar. I volem subratllar un fet (un fet revelador d'un bell miracle ens atrevim a dir: miracle que explica, que dona la clau de l'origen i, a més, de l'alt sentit d'una gran part de l'obra del mestre Nicolau): hi ha una diferència evidència entre la valor i el sentit dels poemes corals del mestre que acabem de perdre i poemes que han esdevingut entre nosaltres, bellament i naturalment populars; i la valor i el sentit de l'obra anterior del propi mestre: «El triomf de Venus», «Spes», «Honor», «Un rapt», «Corazón de fuego». Què passa, doncs, en l'esperit, en el bell dels poemes de l'anima del mestre que motivés el canvi, la diferència d'origen i el sentit de les seves «dues menes de produccions»? D'altra banda, per què trionfa tot d'una, de manera franca, sorollosa, «natural», amb els seus poemes? Ens fóra ben difícil de glossar, avui, tot aquestes coses. Ens fóra ben difícil de parlar-ne. Però el llegidor subtil les endevina, les té presents—talment com nosaltres—com tothom—en el seu esperit.

Per damunt de les inquietuds, de les recerques, dels èlers, dels assaigs, de les curiositats i de les modes; per damunt de la literatura—més o menys suggestiva, més o menys original, dels definidors de l'hora actual—d'aquells que teoritzen, que dogmatitzen i els esgarren dels quals són tothora ofegats... per ulteriors teories i per ulteriors esgarrips—l'obra del mestre Nicolau s'imposa, de primer antuvi, per la seva fermesa, per la seva puresa, per la seva absoluta sanitat. Res, en ella, d'assajos pensats, profundament pensats i, d'altra banda, profundament sentits. A més, l'obra d'Antoni Nicolau és ben bastida, solida.

ment i conscientment bastida. I si, com digué un dia un gran artista, solament les obres la forma de les quals aixecar ferma, poden durar, les del bon mestre que acaba de morir no moriran...

Hi ha encara, en les obres corals, cabdals d'Antoni Nicolau, quicòm que les servarà, que les farà viure eternament. I és que, en el fons d'elles batega no ja únicament el sentit d'un home, d'un gran home—«home» en el més alt sentit de la paraula—sinó, a més, el sentit d'altres homes—dels que el voltaven. Ultra el seu sentit, Nicolau expressa, si, amb els seus Poemes, el sentit que podríem dir-ne col·lectiu de tot un poble. Sentit, certament, que no pot morir, que no morirà mai. L'obra coral de l'autor empra admirablement el bell «Cicle Montserrat» no és, doncs, únicament una obra bella, duradora, encertadíssima. És, a més, una obra «nostra». Apareix pastada amb una mica de la vida i del sentit de tota nosaltres. La trobem filla—filla ben sana, ben xamosa—del nostre ambient. En fi, la sabem arrelada, ben arrelada en el nostre terra. I la nostra cançó viu i atorga i creix i es desenvolupa en l'obra mestra d'Antoni Nicolau. Oh, no! l'obra coral de gran mestre que acaba de deixar-nos, no morirà, no pot ja mai morir. Morirà, si, generalment (després d'aver succeït, d'haver fecundat, a voltes, nous «matissos») les obres filles d'un daler passager, d'una moda, d'una dèria sobtadament calida: no morirà, no, les obres arrelades, naturals, pluriànimes de vida: les «bres completes», «mestrioses», com les del mestre Nicolau.

I si l'obra ferma, completa del mestre Nicolau, contrasta, singularment, amb més d'una obra feble, «incompleta», dels nostres dies; el seu credo, la seva estètica, les seves frases i lluminositats i les profundes conviccions (clarament palesades), contrasten, semblantment, amb més d'un ramell, amb més d'una rarsa, amb més d'una «guyota» (més o menys expressiva). Cels nostres dies, si, la petja enèrgica, segura, d'Antoni Nicolau ofereix tant bé un contrast amb el diem-ne salutar de més d'un danstres dels nostres temps: La dolcedura, la serietat, la cultura, l'equilibri de l'autor il·lustrat de «Captant», tot «dissona», realment, amb la «pose», amb la vanitat, amb el «cabotinisme» característic de més d'un artista contemporani. I és aquí un home—el mestre Nicolau—que no fou mai, certament, un arribista. Terminada la seva vida activa (un xic escurçada per les amargors i per la malaltia), visqué amagat, entaforat. Res, doncs, en l'esperit seu de canvis, de capricis, ni de rampells. Sempre era igual, noblement i seriósment i exquisidament igual. Com són iguals, eternament, les coses belles, emocionants, de la Natura.

Però, no podem ofrenar avui

sinó una ràpida impressió. Havem volgut, d'altra banda—com també queda dit—expressar, fer constar, el seguit, la nostra dolorosa pena davant la mort del gran artista, de l'admirat, de l'estimat, del respectat amic.

F. LLIBRAT

Dades biogràfiques i bibliogràfiques

Antoni Nicolau nasqué a Barcelona l'any 1858 i estudià amb els mestres Joan Baptista Pujol (piano) i Balart (tècnica i composició). Terminat el batxillerat començà la carrera de metge, que abandonà, però, per a dedicar-se únicament a la música. Abans dels vint anys havia ja escrit algunes obres interessants i en 1878 es representaren al Teatre del Liceu fragments de la seva òpera «Constança». Per tal d'ampliar els seus estudis i respirar, a més, un ambient més intens que el barceloní d'aquells temps, Antoni Nicolau es traslladà a París, on visqué uns vuit anys. Escriví a la capital de França, entre altres obres menys importants, els poemes simfònics: «El triomf de Venus», «Spes» i la llegenda per a orquestra «Eli i cor: «Honor». «El triomf de Venus» fou executat a París l'any 1882 amb gran èxit. També s'executà a Barcelona, l'any 1886. (Concerts del Teatre del Liceu).

1886, el mestre Nicolau començà tot seguit la seva vida activa, consagrada enterament, dignament, a l'art dels sons. I esdevingué un dels grans i més generosos impulsors del nostre renaixement musical. A fi de revelar, entre nosaltres, les obres cabdals de la música, esmerçà el seu talent i els seus diners. I recollí apassionadament, popularment, però també decepció.

L'any 1886 organitzà, doncs, una sèrie de concerts simfònics al Teatre del Liceu i dirigí, entre altres obres (aleshores ben noves per a l'afició catalana), l'«Ida simfònica» d'El desert, de Felicità David, i la «Dama de la mort» de Berlioz. Des d'aleshores el mestre Nicolau dirigí sovint les nostres orquestres. Fou el director indispensable en tractar-se dels nostres concerts simfònics. En creuar-se, doncs, la Societat Catalana de Concerts el mestre Nicolau esdevingué el seu director. I en fons d'aquella ben simpàtica entitat, les primeres sessions de la qual s'organitzaven al Teatre Liric (1892 i 93) i al Teatre Principal (1893), l'autor de «Captant», dirigí, entre altres coses, belles pàgines de Wagner i de Beethoven. Entre les pàgines de Wagner esmentem «Sigfrid» i els preludis de «Tristany», d'«Els mestres cantaires», del «Valkür fantasma», del «Tannhäuser», i la consagració de «Parsifal», pàgines que avui ens són evidentment familiars, però que aleshores eren aquí ben noves. Recordem encara la impressió profunda que causà entre els nostres aficionats el fragment ja esmentat de «Parsifal» en l'execució del qual col·laborà l'Orfeó Català. El mestre Nicolau dirigí també obres de Weber, Schumann, Mendelssohn, etc.

Ja no cal subratllar la importància i l'eficàcia dels concerts que recordem. A l'impuls del mestre Nicolau, Barcelona reaccionà, progressà, intimà amb les grans pàgines simfòniques. Esmestem ara, com a conseqüència de la sana i vigorosa reacció provocada pel mestre Nicolau, els concerts que dirigí als Teatres de Novetats i d'Eldorado, les sessions ben notables del Liric del Liceu i el concert importantíssim dedicat, l'any 1896, a l'«Anell del Nibelung», de Ricard Wagner, concert al qual col·laboraren talentosos artistes francesos. El públic barceloní pogué conèixer aleshores, gràcies al mestre Nicolau, llargs fragments de la «Tetralogia».

Citem també les tandes de concerts dels anys 1900 i 1901. L'any 1900 el Mre Nicolau dirigí la «Novena simfonia». Abans havia ja dirigí les simfonies del gran Sord. Fem també constar que l'Orfeó Català col·laborà a l'execució de la «Novena simfonia». El Mre Nicolau dirigí també aleshores el «Requiem», de Berlioz. Esmestem també el concert que dirigí Ricard Strauss i el qual s'executà, ren alguns poemes simfònics del gran músic alemany i, a més, la seva composició coral, per a veus, «Cap al vespre, que l'Orfeó Català interpretà».

No oblidem de consignar també que el Mre Nicolau no oblidà en els seus programes els compositors nostres. Dirigí, doncs, produccions de Pedrell, Albéniz, Granados, Millet, etc. cetera.

El Mre Nicolau somnia sempre de poder crear una orquestra ben digna de la nostra ciutat. Tots els esforços ja citats, i els que no citem, s'encaixaven vers la mateixa finalitat. En crear-se l'Orquestra Catalana, a la qual s'acoblaren els millors elements de la nostra ciutat, sembla que el bell somni del mestre incanescible, anava a la fi, a ésser realitzat. Però aleshores caigué malalt. Victima de l'exces de treball i també—per què no dir-ho?—de l'exces d'amargors. I el bon mestre abandonà, gairebé totalment, la vida activa, la vida, podem dir, de director d'orquestra. Aparegué, en tot cas, ja poc, al cap dels nostres orquestres.

L'any 1896, Antoni Nicolau fou nomenat director de la nostra Escola Municipal de Música. I allà esmerçà també, el bon mestre, la seva activitat. Sota la seva direcció, l'Escola Municipal progressà, esdevingué important i excel·lents músics han ja existit de l'esmentada Escola.

Amb elements de l'Escola Muni-

L'obra de Nicolau

El que diuen diverses personalitats

La mort del gran músic polifonista català Nicolau ens ha portat a demanar uns mots a diverses personalitats musicals, sobre la seva obra i el que la pèrdua del gran artista significava.

L'Orfeó Català, on els plectres de condol que hi havia per al públic s'omplien amb gran rapidesa, hem pogut parlar amb el gran amic del mestre Nicolau, el mestre Millet, director de l'Orfeó Català.

MESTRE MILLET

—Com amic, el més gran sentiment. Com a director de l'Orfeó Català, he de dir que hem perdut l'autor de les obres corals més perfectes que tenim en la nostra música. L'Orfeó Català feia néixer les seves obres i amb elles l'Orfeó creixia i s'enlaira. L'obra del mestre Nicolau com autor és gran, però a més hi ha l'altra gran obra seva, l'Escola Municipal de Música, a la qual va dedicar els 35 anys millors de la seva vida. Era un dels més alts valors, el més equilibrat, el més perfecte potser de la nostra música.

FRANCESCO PUJOL

—Poca cosa es pot dir sobre el músic que ja no ha estat dit. Hem perdut amb el mestre Nicolau la més important personalitat musical que teníem. He perdut, particularment, un gran amic pel qual sentia, a més a més d'admiració, una estimació profunda.

FRANCESCO MARSHALL, MIQUEL LLOBET I MANUEL FALLA

La casualitat ha fet que trobéssim aplegades a casa del senyor Marshall aquestes tres personalitats. Mestre Falla, de pas per Barcelona, puix es dirigí a conèixer el mestre Nicolau, havia dinat, junt amb el nostre gran guitarrista Miquel Llobet, a casa del senyor Marshall. L'amabilitat de tots tres ha fet ben planera la tasca del periodista.

No cal dir com era unànime el sentiment viu que els havia causat la mort del gran músic Nicolau.

Anem a reportar-li el que ens ha estat possible recollir de la conversa que sobre el mestre i la seva obra han sostingut.

El mestre Falla ha recordat de seguida la gran impressió que li va causar de sentir a París, per primera vegada, «La mort de l'escala» obra que va revelar-li la valia del mestre Nicolau. Aquest matí—ha prosseguí Falla—he anat a veure el mestre Millet per a expressar-li el meu condol i fer-li a veure la impossibilitat de quedar-me per a l'enterrament del músic al qual tan admirava. La mort de Nicolau representa una gran pèrdua per a la música catalana.

Mestre Llobet ha afegit: —Nicolau, a més del valor que tenia com a compositor, ha fet una gran obra a Barcelona. És que ell fou qui ens va revelar la gran música. Nicolau va donar les simfonies de Beethoven i les grans obres de Wagner quan en el nostre món musical aquestes veus no eren pas gaire conegudes. Podem dir que ell és autor del 90 per 100 de l'educació musical de Barcelona.

Ell també va donar, amb les seves obres corals, gran prestància a l'Orfeó Català. La seva obra és perfectíssima. Amb ella, sense sortir-se de la seva valor racial, la música catalana va universalitzar-se.

Les tres ratlles, encara, l'admiració que els causava l'obra del mestre Nicolau, i tots tres coincidint, exalçar-lo com una de les més altes representacions del geni musical català.

El mestre Nicolau, unit, a voltes, amb l'Orfeó Català, va veure amb altres entitats, Nicolau organitzà sovint, al Palau de Belles Arts, importants festivals. En un dels citats festivals s'estrenà, precisament, l'«Himne alegòric», «Cant a la memòria del doctor Robert» i «Jesús als nois».

El nostre solista demanaren sovint, també, la col·laboració del mestre Nicolau, per a dirigir llurs concerts. Recordem, per exemple, els nostres també malagunats artistes Albéniz, Vidella i Malets.

La característica de les interpretacions del Mre Nicolau al cap de l'orquestra era l'equilibri, el seny, la profunditat. Dirigí sempre amb bella dignitat i fugí tothora, sistemàticament, dels grollers efectismes. A causa d'això els auditors superhicials el trobaven, a voltes, una mica fred.

Servem sobretot el millor record de les seves interpretacions admirables de les Simfonies de Beethoven i de la consagració del «Parsifal», la interpretació de la qual, pel Mre Nicolau, no ha estat, entre nosaltres, encara mai igualada.

Esmestem ara les creacions del Mre Nicolau. Ultra les que hem ja citat, i que el bon mestre escriví a París, cal ara recordar les següents: «Un rapt», obra que s'estrenà a Madrid amb el més gran èxit, a la qual la crítica dedicà francs elogis, i que els teatres hispànics tenen ja oblidada; «El corazón de fuego», estrenada al Tivoli, de Barcelona, l'any 1895, i de la qual s'ha executat, més d'un cop, en els nostres concerts, la bella «Dansa catalana» (recollida) la seva bella, trágica orquestració.

Però les obres més populars, més reeixides, més realment personals (i ensenys més «nostres») del mestre Nicolau són les següents: «Himne del poeta», «La mort de l'escala», «La Mare de Déu», «Divendres Sant», «Entre flors», «Jesús als

nois», «El noi de la Mare», «Teresa», «Captant», «La mort del soldat». Cal encara no oblidar el bell cicle Montserrat: «Salve regina» (amb acompanyament d'orgue), «Cançó de la Moreneta» (amb acompanyament d'orgue), «Cançó dels escolans» (també amb acompanyament d'orgue), «Cançó del pelegrí» (cor d'homes), «Cançó dels llauradors» (cor d'homes i orgue), «Cançó de la rosa», mena d'antífona (d'apèndix admirable) de «La mort de l'escala».

Cal subratllar-ho: els Poemes corals d'Antoni Nicolau representen un dels més grans encerts de la literatura coral de l'Orfeó present. I ens referim, ja no cal dir-ho, no, únicament, a la nostra literatura coral, sinó a la literatura coral d'arreu del món.

I heus ací a grans trets recordada la biografia i la bibliografia del mestre Nicolau. La seva tasca, com queda vist, ha estat fecunda, plena d'eficàcia. Cal recordar-la sempre... i agrair-la.

F. LL

La informació

LA TRISTA NOVA ES SABUDA. — CONSTERNACIÓ

Prop de dos quarts de quatre de la tarda de diumenge, deixà d'existir el mestre Nicolau, al seu domicili, carrer d'Encarnació, 59. L'assistència en els seus darrers moments la seva esposa i fills.

La nova circumstància rapidament per Barcelona i causà la consegüent consternació.

El mestre Nicolau es trobava molt delicat de salut des que l'atropellà un carro al Passeig de la Indústria, quan sortia l'eminent compositor de l'Escola Municipal de Música. La seva edat avançada i les complicacions que es presentaren aquestes darreres dies, l'obligaren a fer llit el dijous i ja no el deixà, si bé diumenge al matí intentà aixecar-se, i desistí del seu propòsit en veure que li fallaven les forces.

Als centres musicals barcelonins causà la trista nova la consegüent consternació, i acudiren immediatament a la casa mortuòria moltes delegacions, entre elles una nombrosament de professors de l'Escola municipal de Música.

PARAULES DEL MESTRE MILLET

El primer d'arribar al domicili del mestre Nicolau fou el director de l'Orfeó Català, senyor Lluís Millet, qui, emocionat, feu uns moments davant el cadàver.

En sortir, molt afectat, digué el mestre Millet:

—Les obres del mestre Nicolau són les que han donat caràcter a l'Orfeó Català.

EL DOL DE LA CIUTAT

El cap de Cerimonial senyor Ribé viué en les primeres hores de la tarda els familiars del senyor Nicolau, i els donà, en nom de l'alcaldia, el condol de la ciutat, i indicà, així mateix, que serien tributs al cadàver del mestre Nicolau els mateixos honors que es reteren al mestre Vives.

LA GENERALITAT

El President de la Generalitat, senyor Francesc Macià, acompanyat del seu secretari, senyor Alavedra, estigué en el domicili de la família del mestre Nicolau, per tal de donar-li el condol.

DEMOSTRACIONS DE CONDOL

Estiguéren a testimoniar el seu condol als familiars del final, els mestres Lamote de Grignon i Pujol. També hi acudiren amb el mateix motiu el conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Gassol; el president de l'Orfeó Català, senyor Cabot, i el violinista senyor Costa.

L'ENTERRAMENT

L'enterrament tindrà lloc avui, a les onze del matí, i promet cons condol.

ELS PLECS

Els plectres col·locats a la porteria es cobriren tot seguit de signatures. Heus ací algunes de les moltes personalitats que fins ara han testimoniat el seu condol per la pèrdua del mestre:

Adolf Romero, Izquierdo, Banc Vitalici d'Espanya, E. Morera, M. Ribé, Joaquim Mas, Joan Tomás i Parés, M. Alcántara Colomer, Joaquim Homs, A. Colomer, A. Ventura, Josep Torras, Francesc Monera, Lluís M. Millet, A. Mallarrà, Emilia Figueras de Torra, Joan Sáez, J. Codina, Artur Llebrera, J. Sáez, Ramon Crespo, R. Roca, Josep Bau, Josep Mossó, Angel Sebastián, Isabel de Camprubi, J. Evadell, Lliga d'Associacions de Música, Manuel de Falla, Josep Vilanova, Joan Gisbert, Joan Viciari, Josep M. Vila Vall, Antoni Pérez Moya, Lluís Carrulla, Antoni Flos Gilbernan, R. Carrulla, Joan Ferran, Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Albert Bastardas, Miquel Guardiola, Ramon Mestres, Emili Jové, Enric Homs, Institut Català de Rítmica i Plàstica, Millet, Joan Pi Trias, Heribert Puig i Josep Creus, Tomás Castells, per l'Orfeó Vigatà (Vich); Narcís Gibert, Joan Llongueres, Amadeu Sabat, F. Jordana, Ramon Ventura.

TELEGRAMES DE CONDOL

L'emoció profunda que en tots els ànims musicals de la nostra terra ha produït la mort del mestre Nicolau, s'ha intensificat d'una manera ben sensible en la gran família coral catalana, per a la qual l'il·lustre mestre havia escrit les admirables pàgines que en tan alt lloc ha posat l'art ca-

El mestre en el lit de mort. (Apunt de l'il·lustre artista Joaquim Renart.)

Darrera del mestre Vives, Catalunya acaba de perdre ara el mestre Antoni Nicolau, el patriarca venerable del renaixement musical a Barcelona. Amb ell, la nostra terra ha perdut un dels seus fills més il·lustres, un dels seus artistes més eminents i complets, una de les seves personalitats més fortes i també més exemplars.

Es amb una profunda emoció i amb un gran respecte que prenem la ploma, en aquestes pàgines, per a fixar en aquestes pàgines l'elogi d'aquest educador abnegat, d'aquest compositor genial, d'aquest patriarca insigne, d'aquest home senzill i bondados, darrera el qual sembla desaparèixer tota una època fecunda en activitats i desvelaments de tota mena; l'època de creixer la nostra Barcelona, assedegada de cultura i de riquesa; l'època de forjar-se l'anima catalana per l'obra dels nostres grans artistes, dels nostres grans músics, precedint i posant els fonaments a l'acció dels nostres grans polítics.

Quan s'estudià el vuit-cents barceloní, una de les èpoques més riques d'inquietuds superadores, d'ideals purs i renovadors, d'afirmacions transcendents per a la nostra Patria, veurem com el mestre Antoni Nicolau ha estat, sense dubte, una de les figures més sòlides, una de les figures cabdals i preeminents del final d'aquest vuit-cents i un dels homes el rastre dels quals deixa un solc més senyalat i inesborrable en l'esperit, en la cultura i en els destins de la nostra Catalunya.

No es pot parlar del nostre renaixement musical sense esmentar, en primer lloc, la personalitat del mestre Nicolau, dirigint ja l'any 1886 una memorable sèrie de concerts simfònics en el Gran Teatre del Liceu; sense recordar la Societat Catalana de Concerts, dirigida pel propi Nicolau, amb les seves sessions magnífiques i notabilíssimes en el Teatre Liric (1892) i en el Teatre Principal l'any següent. Jo recordo, com una de les emocions més fortes que he sentit i que més influeixen, segurament, en la meua vida, l'assistència a un d'aquests concerts en el Teatre Liric, on per primera vegada la música simfònica dels grans mestres remugé i traspal·lè el meu esperit. Em sembla sentir encara aquella obra de «La gruta de Fingal», de Mendelssohn i aquella magna «Consagració del Parsifal», de Wagner. No crec que mai més la música m'hagi pogut produir la sensació de cosa perfecta i meravellosa com la que em produí llavors. Jo era un noi d'uns dotze anys i el mestre Nicolau, davant la seva orquestra, m'apareixia llavors com un màgic, com un heroi, com un ésser superior d'un poder que jo no sabia explicar-me. Més de llavors no he pogut deixar d'estimar i de venerar el gran mestre.

Si parlem del nostre renaixement musical, hem de deturar-nos atentament, encara, en els concerts que el mestre Nicolau dirigí en els teatres Novetats i Eldorado, i hem de deixar gravada amb lletres d'or la data de la primera audició a Barcelona, l'any 1900, de la «Novena Simfonia» de Beethoven, amb la cooperació de l'Orfeó Català, que marcà, potser, el punt culminant en l'actuació del mestre Nicolau com a director d'orquestra. Hem de senyalar que, gràcies al mestre Nicolau, es pogueren conèixer i sentir amb freqüència llavors a Barcelona les «Simfonies» de Beethoven i les obres més característiques de Schumann, de Berlioz, de Mendelssohn, de Weber, i gràcies a ell, que donà a conèixer anticipadament els fragments més senyalats de les grans produccions wagnerianes, fou excel·lentment preparat l'adveniment de

ta i el bon nom i prestigi de la patriar.

En tenir-se notícia del traspàs de l'autor de «La Mort de l'Escola», han començat a rebre's a l'Orfeó Català telegrams i comunicacions de condolegia. Foren els primers els següents: «Escola Coral Terrassa s'associa dol Catalunya mort mestre Nicolau. — President, Fainé.» «Associació Música Girona s'associa condol Catalunya per mort mestre

Wagner a l'escena del Liceu. Al seu esperit generós es deu encara el donar a conèixer al públic de Barcelona les produccions dels nostres compositors: Pedrell, Albéniz, Granados i Millet, entre altres.

No podem parlar de renaixement musical sense situar en lloc ben senyalat les obres simfòniques del mestre Nicolau, totes admirablement estructurades i sàviament orquestrades, i, per damunt de tot, com la jolia preada de tota la nostra música catalana, les seves composicions corals que escriví per a l'Orfeó Català, quan sentí dins la seva anima florir tot l'abrandament de Catalunya i ell, en Nicolau, creient i patriota, es retrobà plenament a si mateix.

Gloria eterna per al seu nom i per al nom de l'Orfeó Català amb el qual es troben íntimament lligades per a sempre, són aquestes obres que volem esmentar avui aquí una per una: «Himne del Poeta», «La mort de l'escala», «La Mare de Déu», «Divendres Sant», «Entre flors», «Cant elegiac a la memòria del Doctor Robert», «Jesús als nois», «El Noi de la Mare», «Teresa», «Captant», «La mort del soldat» i l'«Exquisit i llaurador» «Cicle Montserrat». Només el «Divendres Sant» i el «Captant», que assoliren una similitud que corpan i esgarria a tota persona sensible, ja tan immortal el nom gloriós del mestre Antoni Nicolau, avui plorat per tothom.

No podem parlar, encara, de cultura musical, entre nosaltres, sense fer un esment molt remarcant d'aquells llargs anys, més de trenta, que el mestre Nicolau regit, organitzà i dirigí l'Escola Municipal de Música, l'última amb tota llei de traves i de dificultats i fent, no obstant, d'aquesta Escola la primera institució musical de Catalunya, en la qual—com diu molt bé el mestre Pujol—s'han format mestres avui eminents, executants habilitíssims, i de la qual ha irradiat un fort corrent de cultura musical per tota la nostra ciutat, per tota la terra catalana i fins per fora d'ella, car són legió els músics escampats arreu del món, que honoren la nostra terra i l'Escola on es formaren.

Caldrà encara, en parlar de cultura musical, no oblidar els seus discursos admirables en les Festes de la Música Catalana i a l'Escola Municipal de Música, en aquestes darreres temps, entre altres escrites seus, plens d'elevació i de sana doctrina, plens de serenitat i de saviesa, plens de robustesa i de bon sentit.

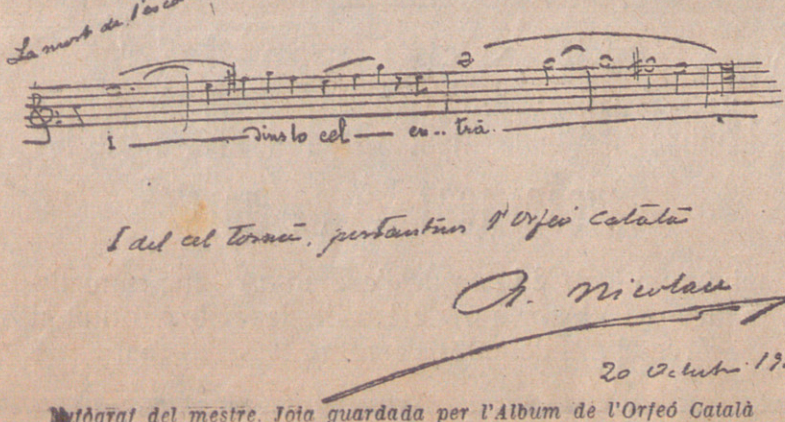
Sabem que fa pocs dies llegí en Nicolau al mestre Millet uns molt notables articles destinats a ésser publicats a la «Revista Musical Catalana», que ara constituiran com una mena de testament ideològic i completaran la col·lecció dels seus escrits, en els quals brillen la llum poderosa de la seva intel·ligència i la bondat amorosa del seu cor.

Els qui hem conegut i estimat el mestre Nicolau, els qui l'havíem tractat i havíem après d'ell, sentim, ara que ens falta, un buit terrible a l'entorn nostre que mai més no s'omplirà.

Catalunya ha perdut un dels seus fills predilectes, però les obres d'aquest fill preclar de la terra, que són un camí aferrat i una llum viva, faran, per a sempre, ben gloriós, arreu, el nom de la nostra Patria. Els catalans sabran retre al mestre eminent i a l'educador abnegat el tribut meregut.

Que Déu Nostre Senyor, mentrestant, allà en la seva eternitat excel·la, hagi ja posat al mestre Nicolau la corona inaccessible i justiciera dels elegits a les divines llaurances.

JOAN LLONGUERES

Autògraf del mestre. Foto guardada per l'Album de l'Orfeó Català

R T I V A

Santboyà	6
Reus	6
Horta	3
Gimnàstic	2

Horta, 0; Iluro de Mataró, 1

En aquest partit, l'Horta dominà intensament el seu contrari durant tota la partida, però la davantera, en arribar davant la porta de Banús, perdé nombroses ocasions de marcar, i això principalment fou la causa que perdés aquest partit que es mereixia guanyar; hem de fer constar, també, que el tercer defensiu ilurenç actuà amb molt d'encert i els privà en moltes ocasions que aconseguissin llurs propòsits de marcar.

Ja gairebé es donava el partit per acabat, quan Navas, extrem esquerre de l'Iluro, aconseguí el gol que donà la victòria al seu equip.

A les ordres del senyor Santiago els equips s'arregleraren de la següent manera:

Horta: Magrinyà, Brió II, Saura, Brió I, Bardina, Ribó, Albonyana, Escarín, Carrió, Puigdomènec i Barnef.

Iluro: Banús, Mas, Valls, Mestres, Soler, Porrera, Gómez, Palomera, Climent, Quinquilla i Navas.

Santboyà, 0; Granollers, 1

Per la mínima diferència d'un gol a zero el Granollers va vèncer el Santboyà en el seu propi terreny.

El partit fou jugat amb gran entusiasme i cobejança per ambdós bàndols contendents, però el Santboyà, menys afortunat que el Granollers, no pogué marcar cap gol, i en canvi el Granollers s'endugué els dos punts que es disputaven en marcar Lluch un gol a favor dels seus.

Si el partit hagués acabat amb un empat, el resultat hauria estat més justificat, ja que els santboyans no es mereixien pas de perdre.

Els equips, a les ordres del senyor Bayés, s'arregleraren així:

Santboyà: Ramoneda, Lacal, Mir, Ascón, Elies, Ribes, Sospedra, Capdevila, Cambra I, Cambra II i Llobera.

Granollers: Maten, Lladó, Colomer, Argemí, Sala, Rifé, Lluch, Vila, Sans, Carmona i Guix.

Reus, 3; Girona, 0

A Reus, l'equip local va vèncer el Girona per tres gols a zero, marcats el primer i el tercer per Ascón i el segon per Domingo.

Durant el partit va dominar més el Reus que el Girona.

Arbitrava el senyor Ribas i els equips eren:

Reus: Sans I, Cort, Miró, Fornés, Margalef, Sans II, Fornés, Llopis, Domingo, Ascón i Palau.

Girona: Gauchia, Planas, Farró, Farreras, Ribes, Vilalta, Farré, Trias, Comas, Balmunya i Pagès.

Gimnàstic, 4; Manresa, 0

El resultat d'aquest partit diu prou clar com fou de manifesta la superioritat del Gimnàstic de Tarragona damunt els seus contraris.

Martorell, Bordes i Magrinyà (2), foren els autors de la victòria de l'equip local.

Els equips eren:

Gimnàstic: Rueda, Venceslao, Basada, Martín, Rovira, Sánchez, Barbarà, Martorell, Bordes, Magrinyà i Torrelló.

Manresa: Corrons, Batlle, Prat I, Prat II, Griera, Costa, Bastardes, Turró, Perpinyà, Sala i Sant.

TORNEIG DE CATALUNYA

Sans, 0; Júpiter, 1

El Sans, en el seu propi camp del carrer de Galileu fou vençut per un equip reserva del Júpiter per un gol a zero.

El partit transcorregué animadíssim i fou jugat amb entusiasme per ambdós bàndols, però la major eficàcia dels del Poble Nou donaren a aquest la victòria definitiva.

Els equips, a les ordres del senyor Casterlén es formaren així:

Sans: Zarrauz, Villacampa, Torredelló, León, Andreu, Saura, Pou, Escalà I, Llorens, Escalà II i Gironés.

Júpiter: Toledo, Peix, Blay, Climent, Roca, Bayo, Esteve, Gràcia, Velando, Ubéda i Mas.

Martinenc, 3; Sant Andreu, 1

Aquest partit, majorment en el segon temps, fou jugat amb gran entusiasme i decisió per ambdós bàndols, i dominà més el Martinenc que el Sant Andreu. La segona part fou més emotiva que la primera i també distragué més la concurrència que acudí a presenciar la lluita entre ambdós equips.

Cros marcà el primer gol per al Martinenc i Sarró el segon. El tercer també fou obra de Cros.

El gol del Sant Andreu fou obra de Navarro.

Arbitrava el partit el senyor Martiné, i els equips a les seves ordres eren:

Martinenc: Cabo, Catafau, Vinyes, Altés, Prat, Portabella, Casas, Burillo, Cros, Sarró i Fandos.

Sant Andreu: Petrus, López, Sans, Sanxo, Crispí, López, Simón, Pinfiro, Santuy, Navarro i Targarona.

Puntuació

Després de celebrats aquests partits la puntuació establerta és la següent:

Sans	5
Júpiter	5
Martinenc	3
Sant Andreu	1

PARTITS AMISTOSOS

Dues seleccions, formades per l'Espanyol i pel Barcelona, empaten a quatre gols

Al camp de la carretera de Sarrià, diumenge al matí, una selecció del Barcelona i una altra de l'Espanyol, jugaren un partit amistós a profit de la Mutual Esportiva de Catalunya.

En aquest primer partit, dels dos que s'han de disputar amb la mateixa finalitat, ambdues seleccions es disputaven una Copa cedida pel senyor Coma, president actual del club blau-grana. El presència nombrosos blau-grana.

El partit, que fou presenciat per nombrosa concurrència, fou jugat amb entusiasme per ambdós bàndols contendents. A la primera part dominà més l'equip espanyolista, i en la segona el barcelonista, i això féu que el públic es distragués força.

A la primera part l'Espanyol marcà ja els seus quatre gols, obra el primer de Franco, el segon de Domé-

Ciclisme

LES PROVES SOCIALS CONTRA RELLOTGE DEL C. O. GRACIA

Resultat de les proves socials de 50 quilòmetres contra rellotge, amb sortida cada dos minuts.

Dels vint-i-un incrits, prengueren la sortida divuit, a les deu del matí. Es classificaren amb el següent ordre:

Josep Albert, en 1 h. 21 m. 30 s.

Ricard Sucarrats, en 1 h. 22 m.

50 segons.

Manuel Baró, en 1 h. 23 m. 40 s.

Francesc Palaó, Lluís Pujol, Josep Carbonés, Ramon Casanoves, Josep Roura, Josep Gonfaus, Francesc Panicellu, Fost Surde, Artur Montfort, Josep M. Castellet, Antoni Sala, Joan Enjicanes, Enric Pluvins, Lluís Beneyto i Pere Sant.

Lluís Pujol, per no haver-se presentat a l'hora que li tocà en sorteig, sortí amb vuit minuts de retràs, cobrint el circuit en 1 h. 19 m., essent penalitzat.

nech, el tercer de Franco (de «penalty») i el quart de Pueyo.

El Barcelona, en aquesta primera part, marcà dos gols obra de Saló (de «penalty») i Arnau. Al segon temps n'obtingueren els blau-grana dos més, mitjançant Artigues i Arnau.

A les ordres del senyor Maroto els equips eren:

Espanyol: Baldrich, Miró, Mas, Tonjoan, Franco, Juncosa, Domènec, Alejo, Pueyo, Serra i Juvé.

Barcelona: Cruz, Santfeliu, Saló, Cifuentes, Guzmán, Peiró, Jordà (R.), Arnau, Alcaina, Costa i Orrions (A la segona part la davantera fou formada per Jordà, Costa, Arnau, Artigues i Orrions).

En la inauguració del nou camp del Badalona, l'equip local i el Júpiter empaten a un gol

Amb motiu de la inauguració del nou camp d'esport del Badalona, l'equip de la Costa i el Júpiter jugaren un partit amistós que acabà amb un empat a un gol. El partit, que fou presenciat per nombrosa concurrència, fou jugat amb interès i coratjosament pels uns i pels altres.

En la primera part dominaren més els locals, i en la segona els del Poble Nou.

A la primera part Forgas obtingué el gol del Badalona en rematar una passada de Garriga.

Quan es portaven set minuts del segon temps, Perera, d'un xut fortíssim establí l'empat definitiu a un gol.

Arbitrava el partit el senyor Mallorquí (quan mancava poc per acabar-se el partit es retirà indisposat i fou substituït pel senyor Bertran) els equips es formaren de la següent manera:

Badalona: Florenza, Borràs, Martín, Espuny, Mena, Maurici, Millán, Garriga, Forgas, Tortas i Betancourt. (A la segona part, Bautista i Peralta substituïren, respectivament, a Maurici i Garriga.)

Júpiter: Francàs, Claudio, Ibáñez, Basilio, Font, Ortuno, Diego, Perera, Serra, Barceló i Morales.

Durant el descans s'efectuaren unes proves atlètiques per la pista de cendra que hi ha al camp, i el públic les seguim amb interès.

Pilota Basca

AL FRONTO NOVETATS

Salsamendi i Riqué campions del Club Bascònia

Amb aquest encontre va acabar el campionat del Club Bascònia que tant d'interès ha desvetllat aquest any.

Quedaren classificats per disputar el primer lloc, Salsamendi i Riqué i Vázquez i Gamper, ambdues parelles amb iguals mèrits.

Encara que el públic esperava la victòria dels primers, cal dir que aquesta arribà quan ja es donava per descomptada la victòria dels altres.

Vázquez i Gamper jugaren un més regular partit, però els moments que el jove Salsamendi pogué jugar foren els que determinaren la seva victòria, ja que ni aquest diumenge, ni en Riquer es mostraren a l'alçada de llur fama.

La victòria, 40 per 39, o sigui per la mínima diferència, bé prou ho diu. Més que el joc, fou el tantejador qui donà interès al partit.

Gamper fou el més segur de tots i Vázquez tingué una fallada que va fer-li perdre el campionat.

Els resultats dels altres partits foren els següents:

Capella-Baguña, 40; Caralt-Alonso, 33.

Aris-Serraclara, 36; Riera-Guasqui, 40.

Joan Bo i Steegmann, 40; Giménez i Amat, 36.

LLORENS

AL «SOL Y SOMBRA»

Diumenge al matí es jugà al Frontó del carrer del Doctor Robert el partit final del campionat social del Club Atano, sortint-ne triomfants Hernández i Almela, en lluita contra J. Martínez i Labeaga.

El partit no tingué història, ja que de bon començament els guanyadors avançaren fins a aconseguir una diferència tan seriosa que resta intèrès a la lluita. Quedaren a 30 per 18 punts.

Els altres partits oferiren els següents resultats:

Lamarca i Ricart, vermells, 30 punts.

García i Elorza, blaus, 26 punts.

Lainz i Gimeno, vermells, 29 punts.

Gil i Lamarca, blaus, 30 punts.

Torrens i Ramon, vermells, 29 punts.

Pagès i Laguardia, blaus, 30 punts.

AL CLUB MANISTA

Al popular frontó del carrer d'Alta, va jugar-se un partit de

teressant programa integrat per partits del concurs social i del campionat de Copa i de Catalunya. El programa va desenrotllar-se de la següent manera.

Pérez i Andreu, vermells, perderen davant Remacha i Huguet, blaus, per 27 a 30 punts.

Puig i Muntané, vermells, sucumbiren en el seu partit contra González i Vernet, per 18 punts a 30.

Casassas i Gambià, vermells, foren

illustre. — Batlle, president; Dalmau, secretari.

«Orquestra Simfònica Girona transmet sentit condol pèrdua glòria catalana illustre autor Captant. — Dalmau, president.»

«L'Orfeó Vigatà s'associa al vostre dol per la mort de l'insigne Mestre Nicolau. Tassistirem enterrament amb senyera. — Josep Sans, president.»

«Director Orfeó Català. — Preguem vulgui representar Associació Música Girona enterrament plorat Mestre Nicolau. Mercès. — Batlle, president; Dalmau, secretari.»

«Orfeó Manresa plora pèrdua Mestre Antoni Nicolau, artista immortal música coral catalana. — Torra, president.»

«Assabentats de la mort del gloriós Mestre Antoni Nicolau l'Orfeó El Roser tramet als seus familiars la més gran condolença per la seva desaparició del món dels vius, i s'uneix al condol que sentiran tots els amants de la música catalana. — Pel Consell Directiu: El mestre Marimon i els cantaires. El president, Pere Pomés. El secretari, E. Rei.»

En els plecs de signatures posats al vestíbul de l'Orfeó Català Mestre Falla ha escrit: «Associandome profundamente al duelo de la música catalana por la pérdida del admirable Maestro. — Manuel de Falla.»

L'Orfeó Català ha comunicat el traspàs de l'illustre Mestre al reverend P. Abat de Montserrat amb el següent telefonema: «Amb pregon sentiment comuniquem defunció Mestre Nicolau, i preguem recomani ànima fervorós cantaire Verge Montserrat. Orfeó Català.»

LA CAPELLA ARDENT

L'escultor Renart tregué uns apunts i emmotllà el rostre del mestre Nicolau. Aquest ha restat dipositat en l'Orfeó Català, on és instal·lada la capella ardent, que estarà oberta al públic de vuit a deu, la nit, i dimarts de vuit a deu.

A L'ORFEO CATALA

L'Orfeó Català, al qual, segons frase del Mestre Millet, la música del Mestre Nicolau donà caràcter, s'ha associat al dol general, i ha cobert amb grans domassos negres ambdues façanes del Palau de la Música Catalana.

A L'ESCOLA MUNICIPAL DE MUSICA

També l'Escola Municipal de Música ha exterioritzat el seu profund sentiment per la pèrdua de l'estimat músic que va dirigir tants d'anys i amb tant d'encert l'esmentat centre. La façana era coberta amb grans draps negres.

ORGANITZACIO DE L'ACTE DE L'ENTERRAMENT

Per al major ordre en aquest acte, es prega als concurrents i al públic en general que s'atenguin a les següents indicacions:

L'enterrament sortirà del local de l'Orfeó Català per la porta del carrer Sant Pere Més Alt, amb el següent ordre d'acompanyament:

Dol de les Autoritats i família.
Junta de l'Orfeó Català i professors Escola Municipal.

Cantaires de l'Orfeó Català i altres Orfeons.

Ceguetes de l'Asil de Santa Llúcia.

Representacions i comissions.

Deixebles de l'Escola Municipal de Música.

Es prega als assistents a l'enterrament que vulguin organitzar el seguici en el carrer Sant Pere Més Alt per l'ordre indicat, reservant-se l'entrada al local de l'Orfeó a les Autoritats i delegacions.

COMUNICACIO A MONTSERRAT

L'Orfeó Català ha comunicat el traspàs de l'illustre Mestre al reverend P. Abat de Montserrat, amb el següent telefonema: «Amb pregon sentiment comuniquem defunció Mestre Nicolau; preguem recomani ànima fervorós cantaire Verge Montserrat. Orfeó Català.»

A aquest telefonema s'ha rebut la següent comunicació:

«Profundament commoguts traspàs venerat Mestre Nicolau, ens associem al vostre condol. Aquest capvespre monjos i escolans cantaran a la dolça Moreneta la «Salve» composta pel Mestre. Que ella faci que la pugui sentir des del Cel. L'Abat de Montserrat.»

L'ESCOLA MUNICIPAL DE MUSICA

Amb motiu de l'enterrament del Mestre Nicolau (A. C. S.), es prega que avui, dimarts, a tres quarts d'onze del matí, es trobin els professors a l'Orfeó Català, i les professores i alumnes a l'Escola Municipal de Música, per tal de retre l'últim tribut d'admiració i respecte al que fou director honorari de l'Escola.

COMUNICACIONS DE CONDOL

L'emoció profunda que en tots els medis musicals de la nostra terra ha produït la mort del Mestre Nicolau, s'ha intensificat d'una manera ben sensible en la gran família coral catalana, per a la qual l'illustre Mestre havia escrit les admirables pàgines que a tan alt lloc ha posat l'art català i el bon nom i prestigi de la pàtria.

En tenir-se notícia del traspàs de l'autor de «La mort de l'escola», s'han començat a rebre a l'Orfeó Català telegrams i comunicacions de condolença. Els primers foren els següents:

«Orfeó Cossetània, apenat mort Mestre Nicolau, tramet sincer condol. President, Vayreda.»

«Ciutat Girona, profundament condolguda mort català illustre, gran polifonista, glòria música catalana, us tramet sentit condol. Dalmau, alcalde.»

«Associació Música Girona s'associa condol Catalunya per mort Mestre illustre. Batlle president, Dalmau, secretari.»

«Orquestra Simfònica Girona trameta sentit condol pèrdua glòria catalana, illustre autor «Captant». Dalmau, president.»

«L'Orfeó Vigatà s'associa al vostre condol per la mort de l'insigne Mestre Nicolau. Assistirem a l'enterra-

ment amb senyera. Josep Sans, president.»

«Director Orfeó Català. Preguem vulgui representar Associació Música Girona enterrament plorat Mestre Nicolau; gràcies. Batlle president, Dalmau, secretari.»

«Orfeó Manresa plora pèrdua Mestre Antoni Nicolau, artista immortal música coral catalana. Torra, president.»

«Assabentats de la mort del gloriós Mestre Antoni Nicolau, l'Orfeó El Roser tramet als seus familiars la més gran condolença per la seva desaparició del món dels vius, i s'uneix al condol que sentiran tots els amants de la música catalana.

Pel Consell directiu, el mestre Marimon i els cantaires. El president, Pere Pomés; el secretari, E. Rei.»

«Escola Municipal de Música de Terrassa s'associa dol mort Mestre Nicolau. Serrat, director.»

«Ajuntament de Terrassa s'associa al sentiment traspàs Mestre Nicolau. Alcalde, Samuel Morera.»

«Rebeu nostre més sentit condol mort Mestre Nicolau. Orfeó Premià de Dalt.»

«Orfeó Nova l'Arrega, aclaparant mort Mestre Nicolau, us tramet l'expressió del seu condol. Lluís Agell Agell, president.»

«Feu present família Nicolau i Salaborr nostre plor mort eminent Mestre i convençut catòlic. Amics Cant Gregorià Manresa. Joan Ferrer.»

«Orfeó Borgenc sent amb vosàltres irreparable pèrdua mort Mestre Nicolau. Rucinat, president.»

«Apesarat per la mort illustre Mestre i volgut amic Antoni Nicolau, xolguem admetre sentit condol. Josep Planas Argemí.»

«Centre Català València us tramet commogut condol traspàs Mestre Nicolau; us prego feu extensiu família illustre músic. Garcia, president.»

«Escola Municipal Música Manresa tramet condolença mort home noble i eminent compositor Antoni Nicolau. Blanch, director.»

«Orfeó de Sabadell, condolgut per la mort eminent Mestre, us testimonia el seu més sentit condol. Cirera, president.»

«Rebeu el nostre més sentit condol per la mort del gran Mestre. Orfeó Vigatà.»

«Secció de senyorettes de l'Orfeó Català, Orfeó Badaloní.»

LA MASOARETA FETA PER DIONIS RENART : APUNT FET PER JOAQUIM RENART

A la sala de Junes de l'Orfeó hi ha exposada la mascareta del difunt, feta per l'artista senyor Dionís Renart, així com un apunt acolorit del Mestre Nicolau en el seu llit de mort, del dibuixant senyor Joaquim Renart. Ambdues obres són molt recixides. Meresqueren gran elogis.

EL CONDOL DEL MESTRE FALLA

En els plecs de signatures posats al vestíbul de l'Orfeó Català, Mestre Falla ha escrit: «Associandome profundamente al duelo de la música catalana por la pérdida del admirable Maestro. Manuel de Falla.»

VISITES DE PERSONALITATS AL CADAYER

Ahí, a les set del vespre, Francesc Cambó anà a l'Orfeó Català i resà prop del cadàver del Mestre Antoni Nicolau.

També anaren a l'Orfeó Català els mestres Manuel de Falla i Joan Lamote de Grignon.

VETLLA DE LES DESPULLES

Els cantaires de l'Orfeó Català vetllen les preades despulles del Mestre.

El túmul està voltat de ramells i corones de flors, ofrena de l'Orfeó Català, Escola Municipal de Música, senyora Sancristòfor vidua de Folch, senyora Roig de Mercadal, senyor F. Alfonso Ferrer i senyora, i d'algunes deixebles i professors de l'Escola Municipal de Música, de l'esposa i fills, i Orfeó de Sans.

PLECS DE SIGNATURES

Els plecs de signatures s'omplen ràpidament. Han signat les figures més rellevants del nostre món musical.

EL SANT ROSARI ES DIT CORPORATIVAMENT

A dos quarts de nou del vespre, l'Escolania de Sant Francesc de Paula i la Secció coral de Sant Pere Apòstol han dit el rosari davant del cadàver.

També l'ha dit corporativament l'Escola Cantòrum de la Pia Unió de Sant Miquel Arcàngel.

LES VISITES DURANT LA NIT

Segueixen, durant la nit, les visites nodrides de comissions, cantaires, obrers, etc., etc.

LES FILLES DEL MESTRE

A quarts de dotze de la nit han acudit a l'Orfeó Català les dues filles Francisca i Mercè, amb una de les nenes del Mestre Nicolau.

Profundament commogudes, han restat llarga estona pregant al costat del cadàver, acompanyades pel Mestre Millet, el qual els ha mostrat, després, la mascareta del plorat Mestre, que els ha causat una profunda impressió.

PER A CONCORRER A L'ENTERRAMENT

Es fa avinent als socis de l'Orfeó Gracienc que vulguin agregar-se a la senyera d'aquesta entitat coral a l'acte d'acompanyar les despulles mortals del Mestre Antoni Nicolau a la seva darrera estada, que siguin, abans de les onze del matí l'avui, al Palau de la Música Catalana, lloc d'on sortirà el fèretre.

Lyceum Club de Barcelona

Avui, dia 28, a les set de la vetlla, la senyora Maria Pi de Folch donarà la segona lliçó d'ètica a les senyores associades de Lyceum Club. Divendres vinent la poetessa Clementina Arderiu farà una lectura de poesies inèdites dedicada a les sòcies de Lyceum Club.

Abans hi haurà un te a honor seu.

FIRA DE LEIPZIG, PRIMAVERA 1933

Obertura el 5 de Març

Per a informació

al

LEIPZIGER MESSAMT LEIPZIG

o al Delegat Honorari per Catalunya i Aragó

GUILLERMO SCHUL, Muntaner, 180, Telèfon 72505, Barcelona

LA VANGUARDIA

BARCELONA

NOTAS GRÁFICAS

Miércoles 5 de Julio de 1933

CUATRO PÁGINAS

EL "ORFEÓ CATALÁ" EN MANRESA

Los orfeonistas, al salir de la Seo, entre la apretada muchedumbre que les ha aclamado con entusiasmo. (Fot. Ausió)

SUPLEMENT EXTRAORDINARI DE "L'ESTEL"

EDITORIAL

Avui no voldríem per editorial del nostre periòdic altres paraules que les que, segons referències fidedignes, brollaven dels llavis del patrici Manuel Folguera i Duran, en finalitzar un bell parlament amarat de patriotisme, en la Sala d'actes del docte Ateneu Barcelonès.

Manuel Folguera presidia, com ha reportat la Premsa, la festa de repartiment de premis de l'XI Concurs Nacional d'Història de Catalunya, organitzat per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana—el segon premi del qual fou guanyat pel Sr. Josep Franquesa, mestre de la localitat—, i en cloure l'acte desgranà un bell discurs que ens dol moltíssim no poder seguir fil per randa.

Perorà el Sr. Folguera sobre la necessitat que la Història informi l'esperit nacional, i explicà les lliçons per ell tretes de la Història, que són la conveniència del manteniment de la personalitat no influïda per ingerències estranyes i la necessitat de consolidar la unió de tots els catalans perquè els drets de la nostra terra sien reconeguts i respectats.

Tot seguit féu una crida a la concurrència a fi que vingués ací el dia 21 a retre homenatge a Eusebi Güell.

Parlant d'Eusebi Güell l'anomenà, amb terme gràfic, puix que cap altre no en trobaríem de més escaient, EL PRECURSOR DE L'ESCOLA CATALANA. Creiem que aquest serà un timbre de glòria ben escaient i just amb que les generacions futures coneixeran l'egreci pròcer, Eusebi Güell i Bacigalupi, a qui la Redacció de L'ESTEL vol retre avui nou homenatge amb motiu de la propera inauguració del monument. No cal dir com ens felicitem d'haver fet conèixer, des de les planes del nostre periòdic, aquesta faceta gloriosa de fundador i propagador de l'Escola catalana, que nimba la venerable figura d'Eusebi Güell.

Feia, el Sr. Folguera, remarcar també, la catalanitat d'Eusebi Güell, sobretot tenint en compte que no era un home del poble ni de la classe

mitja, sinó tot un senyor, un pròcer, pertanyent a la més selecta aristocràcia catalana, corresponent-li així el títol d'iniciador de la incorporació de les classes altes al catalanisme; donant així un caràcter totalitari a les reivindicacions catalanes.

Esperem que tothom sabrà copsar les altes lliçons de tota mena que ens ofereix la figura d'Eusebi Güell i així augurem una festa rica i plena pel proper diumenge.

Valgui per cada lector una invitació ben sincera que fa de bon cor la Comissió organitzadora de l'homenatge, a contribuir a l'esplendor de les festes que ací mateix ja anunciem. Que cadascú hi porti la seva cooperació, amb la seguretat que serà agraïda i estimada com cal.

Comissió Organitzadora Pro Monument a E. Güell

Havent acordat la Comissió Pro Monument a Eusebi Güell sufragar per subscripció popular les despeses que ocasionin les festes d'inauguració, queda constituïda una subcomissió, formada pels Srs.:

VICENÇ RODRIGUEZ
PAU BOSCH
FRANCESC VILA
JAUME MARTINEZ
ANTONI MARGO
LLUIS BAIGET

els quals rebran els donatius particularment.

LA COMISSIÓ

Festes amb motiu de la inauguració del Monument a Eusebi Güell i Bacigalupi, que tindran lloc el diumenge, dia 21 de Juliol de 1935, a la Colònia Güell

HOMENATGE PIADÓS

Per iniciativa del Rvd. Capellà-Tinent de la Colònia Güell, Mn. Frederic Martí, es celebrarà a l'església que ell regenta, deguda al genial arquitecte Antoni Gaudí, un Ofici amb Ofertori, dedicat a la memòria de l'enyorat patrici Eusebi Güell i Bacigalupi (A. C. S.).

Serà celebrant l'ltre. canonge dignitat de Xantre de la Seu de Barcelona, Mn. Gaspar Vilarrúbias i assistit pels Rvds. Mn. Josep M.ª Homs, Regent de Prat del Llobregat; mossèn Jaume Ferrer, Regent de Vilanova del Camí; tots tres antics capellans de la Colònia, únics sobrevivents.

En aquesta solemnitat també hi assistirà, amb Capa pluvial el Capellà-Tinent actual.

A l'acabament cantarà l'Absolta el Rvd. Mn. Joaquim Roca, Rector de Santa Coloma de Cervelló.

HOMENATGE POPULAR

PROGRAMA

dels actes que organitza la Comissió nomenada a l'efecte

Matí, a les onze: Festival esportiu pels carrers de la Colònia.

Tarda, a dos quarts de quatre: Ballets populars per l'Esbart Dansaire, sota el següent programa:

- I.—La Ratolinesa, de Sant Julià de Vilatorrada.
- II.—Danses, de Vilanova i Geltrú.
- III.—La Bolangera, de Moià.
- IV.—La Quadrilla, de Granollers.

== PREC ==

La Comissió Organitzadora dels festejos a celebrar el diumenge prop-venent, dia 21, amb ocasió d'inaugurar-se el MONUMENT al malaguanyat Fundador de la Colònia, EUSEBI GÜELL i BACIGALUPI, prega a tots els veïns d'aquesta població, que des de primera hora del matí endomassin llurs balcons i finestres, com a tribut a l'homenatjat i en afectuosa correspondència a les personalitats que assistiran i pendran part en les solemnitats del dia.

Cal fer el degut honor als emblemes catalans.

El nostre regraciament per endavant.

LA COMISSIO

V. - El Ball Pla, de Sant Vicenç de Llavaneras.

VI. - El Ballet i Corrandà, de Sant Quirze de Bessora.

Direcció artística: Felip Blasco i Anglès.

Direcció musical: Ricard Llansà.

A les quatre: Visita lliure a les Es-

coles de la Colònia, amb exposició de treballs de llurs alumnes respectius.

Visita a la «Biblioteca Popular Joaquim Folguera».

A dos quarts de cinc: Sessió solemne a la Plaça Güell, en la qual glossaran els temes indicats els següents senyors:

Memòria pel Secretari de la Comissió organitzadora, senyor Josep Baiget.

× Sr. Pau Rodon i Amigó: «Eusebi Güell, industrial».

× Sr. Ernest Molinè i Brasés: «Eusebi Güell, ciutadà i patriota».

× Sr. Joan Rubió i Bellver: «Eusebi Güell, fundador de la Colònia».

Sr. Isidre Cucurella: «Eusebi Güell, pare dels obrers».

Sr. Joaquim Cabot: «Eusebi Güell, amant de les Belles Arts.

Sr. Albert Bastardas: «Eusebi Güell, precursor de Reformes Socials i de l'Escola Catalana».

Sr. Lluís Bosch i Labrés: «Eusebi Güell, economista.

Sr. Lluís Millet: «Eusebi Güell, protector de la música catalana.

El Sr. M. Folguera i Duran, en nom de la Comissió organitzadora clourà la Sessió i es procedirà tot seguit a la descoberta del Monument, projectat i executat pels escultors senyors Miquel i Lluïa Oslé.

A dos quarts de set: Ballades de Sardanes a la Plaça Güell, per la Cobla «Barcelona-Albert Martí», sota el següent programa:

Serenata, Català.

Sol ixent, Toldrà.

El Pla de l'Amor, Colubret.

Nit, a les deu: Focs artificials a l'esplanada dels plàtans.

NOTA. - «Colònia Güell, S. A.» obsequiarà amb un Vi d'Honor les personalitats rellevants i Premsa concurrents a la Festa. A les set de la tarda.

**

Es representà en el teatre, a l'aire lliure llavors, el patriòtic drama «D. Miquel de la Clariana». El Senyor Eusebi hi fou amablement invitat.

En sentir recitar per aquell estol de joves artistes, i amb tot l'amor i entusiasme les tradicions i bons costums de nostra terra, es commogué el digne patró davant el treball artístic dels seus obrers i aviat vam veure com els seus ulls llàgrimejaven. Així esperonava els entusiasmes artístics dels seus obrers!

En finir aquella representació els obrers espectadors acompanyaven ben agraïts Eusebi Güell fins a la Masia.

**

Per la diada de Tots Sants de l'any 1898 el Sr. Güell vingué amb els seus fills a la Colònia per a passar hi el jorn. Els ll'trs. Srs. foren complimentats per les autoritats, societats i representacions obreres del poble. A la vesprada s'organitzà un concert per la modestíssima orquestra de la població. Però, ai las!, la manca de temps pels assaigs privà als músics de sortir-ne airoso: car al finir la serenata fallaren moltes notes, produint uns acords desagradables. Però Eusebi Güell, qui sabia dissimular els defectes humans, sortí a la balconada i ovacionà llargament aquells obrers que, plens de bona voluntat, l'obsequiaven.

**

Després del trasllat de la fàbrica del Vapor Vell ací a la Colònia, calia resoldre l'assumpte dels jubilats, puix era la primera o l'única fàbrica on els obrers gaudien de tal benefici en aquell temps. L'esmentada jubilació era amb la condició que el dia que es traslladés la indústria en altre lloc fóra nul el pacte de la jubilació. Eusebi Güell era tot bondat i volgué resoldre aquella qüestió en favor dels obrers i decidí que seguíssin fruit d'aquell benefici. Per circumstàncies especials fou el que subscriu aquestes ratlles l'encarregat de transmetre tan falaguera notícia, que certament hom rebé amb llàgrimes d'emoció i gratitud al fundador de la Colònia. Pocs són els homes que fan derramar tan dolces llàgrimes.

**

Tenia Eusebi Güell, entre altres moltes propietats, una mena d'hortes properes a l'ex-palau reial de Barcelona, propietat amurallada amb una paret alta i llarga. Un fort tràngol de vent i pluja aterrà bon tros de paret, i

Anècdotes del fundador de la Colònia Güell

Sembla ahir i han transcorregut cinquanta anys que les nostres oïdes sentien conversar i comentar, entre els obrers del Vapor Vell de Sans, sobre l'inauguració del monument erigit per Barcelona al nostre benivolgut patró, Joan Güell i Ferrer. Volem recordar tanmateix aquell ver entusiasme amb què eixien els obrers de l'esmentada fàbrica amb rams i corones de flors per a depositar, com a gratitud perenne, als peus del monument del digníssim patró.

Ara que a la nostra Plaça, que porta el nom de Joan Güell i Ferrer, s'aixeca també un monument al funda-

dor d'aquest poble, Eusebi Güell i Bacigalupi, creiem que fóra un acte de justícia portar també ramells de flors al peu del monument durant l'acte de la inauguració. En la plaça que porta el nom del pare no dubtem que hom sentirà doblement l'emoció de les multituds retent homenatge al fill: homenatge merescut per ambdós personatges.

A fi de palesar el bon cor i amor que sentia pels seus obrers, Eusebi Güell, heus ací unes anècdotes que són de la nostra recordança si bé ens han estat referides per persones dignes de crèdit.

Ja són socis de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana?

Aquest periòdic es manté del producte del seu Patronat i subscripcions. A qui interressi l'obra d'aquest Patronat o vulgui subscriure's pot dirigir-se a l'administració de L'ESTEL, Reixac, 4, on li seran donats tota mena de detalls

el bon conreador de la terra anà a avisar-ho a Eusebi Güell. Tan bon punt el bon hortolà comunicava la mala nova a Eusebi Güell, fou interromput amb vivesa pel bon propietari:

—Escolteu: que ha pres mal algú?
—No pas, gràcies a Déu, feu el bon home.

—Així rai, respongué Eusebi Güell ja asossegat, tot té adob.

Aquest era el gran amor que sentia Eusebi Güell vers els seus semblants.

No és d'extranyar, doncs, que en el traspàs a l'eternitat de tan il·lustre senyor, les entitats econòmiques i òdhuc polítiques i socials, palesessin llur condol, i la premsa sense excepció en fes els merescuts elogis. I així es comprén el dol pregon de la ciutat de Barcelona retent honors d'alcalde al seu fill dilectíssim Eusebi Güell.

JOSEP ROMA.

Perquè hem d'homenatjar N'Eusebi Güell

En el número extraordinari de L'ESTEL dedicat a Eusebi Güell i en aquest suplement, homes que han viscut amb tan il·lustre patrici i altres, amb molta més competència que la meua modesta persona han fet ressaltar d'una manera admirable les innombrables virtuts de que estava adornat. Però llegint aquests magnífics articles es nota tot seguit que les persones que els han escrits a més d'admirar les ingènites qualitats de N'Eusebi Güell estan completament d'acord amb els sistemes polític, social i religiós que ell havia practicat durant tota la seva vida,

L'alta personalitat de N'Eusebi Güell està molt per damunt d'aquestes qüestions i és per aquest motiu que, el que escriu aquestes ratlles, que en alguns punts pensa d'una manera completament oposada a ell, fixant-se tan sols en la seva bonesa natural i en el gran bé que ha representat amb les seves obres per a el nostre poble i per tot Catalunya pensa retre-li el seu més profund homenatge, al mateix temps que mirará d'esborrar la falsa concepció que podria tenir alguna persona en creure que tant sols són dignes d'homenatge aquells que pensen com ell.

Són molts els sistemes socials propugnats i no es pot deixar de reconèixer llur capital importància, però, si els homes fossin bons, per dolent que fos el sistema social existent la humanitat viuria amb una pau i harmonia que mai amb cap sistema, per perfecte que sigui, no es podrà igualar mentre el cor dels homes sigui dominat per la vilesa.

N'Eusebi Güell era un home bó; la seva gran i benefactora obra social no irradiava de cap sistema sinó de la seva noblesa d'ànima i d'una profunda cultura que li donava una visió

clara de tots els problemes socials.

Un dels fets que demostren d'una manera més palpable la visió claríssima que tenia de les qüestions econòmiques i socials i del gran bé que ha representat per la nostra terra és quan, d'acord amb el seu braç dret industrial, En Ferran Alsina, decidiren organitzar de tal manera la indústria cotonera catalana, que po-

gués competir avantatjosament amb l'anglesa; és a dir: igualar el preu de cost dels nostres articles als de la seva producció, ja que, del contrari, tota competència era impossible.

Estic segur que actualment, després de 50 anys, si als patrons catalans se'ls presentava un problema d'aquesta envergadura no trobarien altre recurs que el d'abaixar el jornal o augmentar el nombre d'hores de treball als obrers; no obstant, encara que sembli una paradoxa, N'Eusebi Güell ho aconseguí organitzant d'una manera més perfecta la seva indústria, amb la qual, a més d'obtenir l'anivellació desitjada, augmentà en un 25 % el jornal dels obrers, el treball dels quals entrava en el nou pla d'organització, establí el subsidi per la vellesa en unes quantitats que representaven més de les tres quartes parts del jornal corrent en aquell temps i establí el segur per malaltia.

Aquest fet aïllat, per si sol ja demostra quina mena d'industrial era N'Eusebi Güell i si a més ens fixem en les altres moltes qualitats que l'adornaven, fins els que som contraris en essència al règim de producció capitalista haurem de reconèixer que homes com aquest honren la pàtria que els ha vist néixer i la humanitat tota, i són dignes dels més grans homenatges.

JAUME MARTÍNEZ I VENDRELL

De Francesc Macià a Eusebi Güell

El nom d'Eusebi Güell revelarà sempre a totes les generacions el nom d'una personalitat de les de més relleu que ha tingut Catalunya, sobretot en el món industrial, cultural i econòmic. Ell obtingué justament una popularitat adquirida amb la pràctica del bé i amb els mèrits i prestis patriòtics, socials i educatius. Tothom, sense distinció, malgrat hi hagi un abim en qüestió ideològica, s'inclinarà sempre amb veneració en recordar aquest il·lustre patrici que tant treballà per la prosperitat de Catalunya en tots els rams.

El dia 27 de Juliol de l'any 1932, En Francesc Macià estigué a la Colònia Güell per a donar un míting polític i després manifestà un gran interès per visitar la magnífica joia d'art que atresora la nostra població amb la Cripta del Temple construït pel genial Gaudí amb les despeses d'Eusebi Güell. Nosaltres en veure que ens era enviada una Comissió per la demanda sortirem de la Casa Rectoral, deixant el dinar, i tinguérem un gran gust en satisfer els desitjos que sentia aquest visitant de la Colònia que, al davant nostre, no hi volguérem veure el cabdill d'un partit polític, sinó

solament l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya i, per tant amb aquest caire ens veïrem obligats a atendre la més alta autoritat civil de la nostra Pàtria. Li ensenyàrem detalladament el Temple i li férem remarcar l'extraordinària bellesa que en ell s'inclou. En Macià amb tots els respectes deguts al lloc sagrat on ens trobavem anava escoltant les nostres humils explicacions i sovint li sentíem pronunciar amb gran admiració: *Oh! quin gran home era el Sr. Eusebi Güell! Oh! quin gran arquitecte era En Gaudí!* En arribar a la Sagristia li presentàrem l'Album dels visitants il·lustres perquè vulgués honorar-lo amb la seva signatura. Llavors fou quan volgué deixar-nos per sempre escrits uns mots de recordança pel Sr. Eusebi Güell, fundador de la Colònia, i de veneració per l'ar-

Aquest número ha
passat per la prèvia
censura

LLEGIU I PROPAGUEU

L'ESTEL

periòdic cultural i catalanista

quitecte Gaudi. Veus ací les paraules textuals posades en l'esmentat Album que com el Temple està baix la nostra custòdia i que diuen així:

«Encantat i admirat amb una salutació al **FUNDADOR** i en testimoni de la meua fonda devoció al gran artista que realitzà aquesta magnífica obra, **Francesc Macià**, 27 de Juliol de 1932».

Tot seguit els seus acompanyants Ernest Ventós, I. Trabal, Joan Tauler i I. Alavedra escrigueren també altres mots d'elogi i de complacència com a fruit de la visita que acabaven de realitzar.

En eixir de l'església i després d'haver tirat els reporters una fotografia ens acomiadàrem del President de la Generalitat, En Francesc Macià, qui amb agraïment repetí que aquesta visita li havia estat molt plaent i que tenia ganes de tornar-la a fer acompanyat de la seva família.

FREDERIC MARTI ALBANELL, Prev.

Del mestre Lluís Millet

Tenint en compte que Eusebi Güell i Bacigalupi, a l'any 1902, apadrinà, juntament amb la seva filla Isabel, la gloriosa Senyera de l'Orfeó Català, la Comissió organitzadora de les festes d'inauguració del Monument havia treballat per la vinguda a la nostra Colònia de l'esmentat Orfeó en el dia de la festa; a aquest fi ha maldat de debò el cap de la Comissió, com ho palesa la bella lletra del mestre Millet que ens complavem a transcriure ací, i on també es demostra el gran aprecí i consideració que sent la primera entitat coral de Catalunya per l'egregi patrici Eusebi Güell.

Fa així la sobredita lletra:

«Masnou, 4 de Juliol de 1935.

Estimadíssim amic Folguera: He rebut la vostra carta, i no calien tantes bones paraules per a convèncer-me de venir jo personalment a la inauguració del Monument al bon patrici don Eusebi Güell. Tot s'ho mereixia aquell ver Senyor!

Estic segur que la Junta de l'Orfeó sentirà goig en què la nostra Senyera, que don Eusebi va apadrinar, junt

amb la seva filla Isabel, vagi també a fer acatament al gran patrici.

No cal dir si em sap greu que tot l'Orfeó no pugui rendir aquest homenatge! Ja fa molts anys que a l'estiu no fem concerts ni sortides. Els mestres ens escampem per a reposar. A Barcelona hi queda En Comella per a fer algun assaig escaducen amb els pocs cantaires que queden a Barcelona. De les noies sobretot moltes són a fora; els nois, molts a les Colònies. Es a dir que el cor resta desequilibrat.

Si jo vegés possible de reunir un nombre equilibrat de cantaires per a poder cantar alguna cosa en aquest homenatge ja us ho escriuria. Ara escriuré a Barcelona perquè tantegin el cor com queda. De tótes maneres no us refieu de res més que d'aquest pobre i vell músic que encara estima Catalunya.

Això sí! vindrà la gloriosa Senyera, perquè ja és vella, i dos o tres cantaires que la portin i l'aguantin ferma en honor d'un bon català!

Ben vostre, estimat Folguera, home sencer en amor a la nostra terra.

LLUÍS MILLET».

Els trens surten de l'estació dels F. C. Catalans de la Plaça d'Espanya.

Els autos surten també de la mateixa plaça.

HORARI**TRENS**

Sortida Barcelona	Sortida Colònia
6'00	11'28
7'58	14'26
9'45	16'40
13'16	17'37
15'40	19'49
17'07	19'58
18'15	20'20

AUTOS

Sortida Barcelona	Sortida Colònia
6'00	11'10
7'00	12'10
10'00	1'40
11'00	3'10
12'30	5'10
2'00	6'35
4'00	7'35
5'00	9'10

ADVERTIMENT

La Comissió organitzadora dels festejos a celebrar el diumenge propvenient, dia 21, a la Colònia Güell (Sta. Coloma de Cervelló), amb ocasió d'inaugurar-se el Monument al malaguanyat patrici Eusebi Güell i Bacigalupi, es complau en anunciar l'horari de trens i autos que fan el servei de Barcelona a la Colònia i viceversa, a fi de facilitar el viatge a quantes persones tinguin a bé assistir a l'esmentat homenatge

Feu-vos socis del Patronat de L'ESTEL

Subscriviu-vos a L'ESTEL

FESTA INTIMA A L'ORFEO CATALA

Com estava anunciat, el passat dijous tingué lloc, al Palau de la Música, la sessió homenatge que l'Orfeo Català dedicà als seus antics i meritíssims membres de la Junta directiva, senyors Vicenç de Moragas, Martí Estany i Tomàs Millet. Els esmentats senyors han estat (i són i cara), durant més de trenta anys, vice-president, comptador i tresorer, respectivament, de l'Orfeo Català. Càrrecs que han exercit sempre amb inlassable entusiasme.

D'aquí la festa íntima, escaient, que la nostra popular institució els dedicà.

La festa començà amb un concert interessant. L'Orfeo Català, sota la direcció del Mestre Millet, interpretà produccions «que són—digué amb raó Lluís Millet—com destacades monjoies de la nostra vida artística dels primers temps; primers cors que cantaren els homes, les noies i els nois; i també una mostra del primer repertori de conjunt, en la qual ja consten els diferents gèneres que l'Orfeo ha seguit conreant fins arribar a les obres més sublimes dels grans genis».

Oïrem, doncs, «El Cant de la Senyera», «Coral a boca closa» i «Jovenivola», de Lluís Millet; «Lliçó de solfeig», de Comella; «La verge bressant», de Cèsar Franck; «L'emigrant», de Vives, i «Brindis a Felip V», de Nicolau. I ja ni cal dir que les obres esmentades foren aplaudidíssimes.

Seguidament, el President de l'Orfeo Català, En Joaquim Cabot, ofrenà la festa als senyors homenatjats. I digué coses belles i oportunes, que foren també ben aplaudides. I el Mestre Millet ofrenà unes plaques de bronze i argent als senyors Moragas, Estany i Mi-

Placa que l'Orfeo Català ha ofrenat als seus directius. Obra de J. Renart.

llet. Les esmentades plaques han estat dibuixades i modelades pels germans Renart. El senyor Moragas parlà, després, en nom propi i dels seus companys homenatjats. I el seu discurs (car es tractà d'un veritable discurs) fou senzillament admirable. Amb paraula fàcil, elegant, castissa, Vicenç de Moragas glossà bells conceptes i, amb els seus records, aconseguí impressionar els qui l'escoltaven. I assolí un èxit franc.

Després, l'Orfeo Català interpretà les següents obres: «El rossinyol», cançó popular harmonitzada pel Mestre Mas i Serracant; «O Magnum mysterium», de Victòria; «Teresa», de Nicolau; «Ocellada», de Jannequin; «Els Segadors».

I la festa terminà amb un lonx i amb l'alegria i cordialitat que regna sempre en les festes que l'Orfeo Català organitza.

La festa íntima que hem ressenyat ràpidament, honora, certament, els senyors homenatjats, però honora així mateix l'Orfeo Català, ja que, amb l'esmentada festa prova, una vegada més que és ben sensible i que agraeix els treballs i les proves d'adhesió i de simpatia dels seus amics.

Dimarts, 17 abril 1934

EL TEATRE

Esdeveniments musicals de les festes de Primavera

Festival de germanor basco-catalana al Teatre del Liceu. — Festa musical al Palau Nacional de Montjuïc

Una de les festes més belles, més grandioses, d'esperit més autènticament català, més totalment reeixides i que més directament deixen rastre en l'ànima del poble, fou la celebrada dissabte a la nit, sota el patronatge de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, al Palau Nacional de Montjuïc, amb el concurs de la Banda Municipal de Barcelona i la Germanor dels Orfeons de Catalunya, que presideix el gran mestre i el fèrvid apòstol del nostre art coral en Lluís Millet, el nostre exemplar patriu.

Presidits pel meritíssim Orfeó Català, prengueren part en aquesta memorable festa quinze orfeons de la Germanor dels Orfeons de Catalunya, formant un conjunt de «dos mil cantaires». Aquests orfeons eren els següents: Orfeó L'Eco de Catalunya, que dirigeix el mestre Josep M. Comella; Orfeó Barcelonès, mestre Lluís Molins; Orfeó Gracienc, mestre Joan Balcells; Orfeó de Sans i Orfeó Montserrat, de Gràcia, mestre Pérez Moya; Orfeó Martinenc, mestre Manuel Bossel; Orfeó del Centre Social de Betlem, mestre Enric Gibert Camins; Orfeó Atlàntida, d'Hostafrances, mestre Joan Sunyer; Orfeó El Roser i Orfeó Sarriane, mestre Josep Marimon; Orfeó Montserrat, d'Horta i Orfeó Gervasienc, mestre Josep M. Roma; Schola Orpheonica i Orfeó de Llevant, de la Barceloneta, mestre Josep Aliet.

Cooperaren també en aquesta festa, les cobles Renovació i Popular, així com les grans orgues a càrrec de l'organista mestre Joan Sunyer Cintes.

Inicià la festa la Banda Municipal interpretant «Egmont», obertura, de Beethoven; «Glossa del Ball de la Moixiganga», d'Antoni Català; «Nupcial», sardana, de Ricard Lamote de Grignon, aquestes dues obres, dirigides pels seus respectius autors; «Himne allegòric», per a orgue i banda, i «La pàtria nova», cantata de Grieg, amb banda, orgue i tots els orfeons esmentats. Totes les obres obtingueren una interpretació magnífica, però la darrera, amb aquella imponent massa coral, que pujà a l'estrada enlairant les respectives Senyeres, produïa un efecte colpidor d'una imponent grandiositat.

Seguidament el conjunt dels orfeons barcelonins de la Germanor dels Orfeons de Catalunya, interpretaren, sota la direcció de Lluís Millet, l'emocionant «El cant de la Senyera», escoltat per tothom dempeus, en mig d'un imponent silenci; «L'hereu Riera», de Cumelles Ribó; «Muntanyes regalades», de Sancho Marraco; «Sota de l'om» i «La sardana de les monges», del mestre Morera. Al mestre Morera, qui es trobava present a l'acte, li fou tributada una gran ovació, i es va veure obligat a dirigir la represa de «La sardana de les monges».

Amb la cooperació de les dues cobles ja esmentades, els orfeons cantaren, seguidament: «La Balanguera», del mestre Vives; les cançons populars «Els contrabandistes» i «Les mines de Cerdanya» magistralment orquestrades pel mestre Pujol i dirigides pel propi autor; «La marinada», la bella sardana de Pérez-Moya, que dirigí ell mateix, i que constituí un èxit ben vibrant i espontani, havent-se de repetir; «Sant Jordi triomfant» i «Els Segadors», del mestre Pujol.

Totes les obres obtingueren una interpretació magnífica i bellament reeixida, i es posà de manifest, amb aquest acte, la importància excepcional i essencial dels nostres orfeons en el renaixement de Catalunya i en el redreçament patriòtic i cultural del nostre poble.

Malgrat l'enorme aflluència de públic i el nombre crescut d'executants, l'organització fou perfecta.

Assistiren a la festa el President de la Generalitat, l'alcalde de Barcelona, els consellers de Cultura i de Finances, senyors Gassol i Martí Esteve, entre altres consellers i diputats.

Només els nostres abnegats i exemplars orfeons, que sempre i en tota ocasió, sense claudicar mai, han mantingut viu i enlirat l'esperit de la nostra pàtria, podien realitzar un acte d'una tal grandiositat.

Els nostres orfeons representen un molt noble i molt pur ideal artístic, social i patriòtic. El mestre Millet és l'apòstol il·luminat d'aquesta obra formidable que ha abrandat tot Catalunya. Cal que tothom s'adoni de la importància que en el ressorgir de la pàtria han tingut i tindran sempre els orfeons, i que aquesta obra sia impulsada i secundada esplèndidament com mereix.

...

Aprofitant l'estada a Barcelona del notable orfeó Euzko Abesbatza de Donostia per a donar a conèixer l'òpera «Amaia», del Mtre. Guridi, el dissabte a la tarda fou celebrat al Liceu un festival artístic de confraternitat basco-catalana, a base d'esmentat Orfeó base i del nostre Orfeó Català, com la més alta representació de tots els orfeons de la nostra terra, amb la cooperació de la prestigiosa Banda Municipal d'aquesta ciutat.

En la primera part del programa d'aquest magnífic festival, la Banda Municipal interpretà, ultra la pantomima de «Las Galondrinas», del Mestre Usandizaga, els «Preludis Bascos» del P. Josep Antoni Donosti, pàgines selectíssimes d'una musicalitat exquisida i d'una encisadora finor d'esperit, i l'obertura sobre temes bascos de «Ramuntcho», de G. Pierné. Dirigí aquestes obres el Mtre. J. Lamote de Grignon amb aquella autoritat i aquella superior competència que el caracteritzen, i foren religiosament escoltades i molt aplaudides.

El jove compositor català Josep

Maria Ruera dirigí l'estrena de la seva sardana «La Verge catalana», molt inspirada i ben escrita, que obtingué la més falaguera rebuda, i calgué repetir-la per a correspondre als aplaudiments unànims que l'auditori tributà a l'autor d'aquesta obra.

En aparèixer les nostres més altes autoritats a les seves respectives llotges, la Banda Municipal executà l'«Himne de Riego», «Els Segadors», el nostre himne nacional, i l'«Himne basc», que tothom escoltà dempeus, i aplaudit amb unànime entusiasme. Al final de la part foren repetits els tres himnes esmentats.

La segona part anà a càrrec de l'Orfeó Català. L'aparició de la gloriosa senyera de la nostra primera entitat artística, i darrera seu el Mestre Millet, provocà una delirant i fervorosa ovació en tot el teatre, ovació que es repetí en ressonar les primeres notes d'«El cant de la senyera», del Mtre. Millet, escoltat dempeus i aplaudit amb unànim entusiasme. L'Orfeó Català, dirigit pel Mtre. Millet, cantà, d'aquella manera perfecta i impecable que solament ell sap fer, les més típiques cançons del seu repertori: «Cançó del lladre», de Sancho Marraco; «El maridat», de Pérez-Moya, que fou precis repetir; «Cant dels ocells», de Millet; «El caçador i la pastoreta», de Botey; «Cançó de l'espada», de Samper; «La Mare de Déu», de Nicolau; «Processó a muntanya», la poderosa evocació del Mestre Vives, i finalment, «Empordà i Rosselló», una de les més belles i més reeixides sardanes corals del Mtre. Morera. L'Orfeó Català s'acomiadà cantant «Els Segadors».

Els cantaires de l'Orfeó Basc restaren encisats d'escoltar el nostre Orfeó Català, al qual prodigaren nostres aplaudiments. Per Mtre. Gabriel Olaizola, interpretà en la darrera part del programa un bell enfilall de cançons populars basques deliciosament harmonitzades totes pels Mtres. Josep Olaizola, J. Maria Ugarte, Jesús Guridi, J. Yruretagoyena i P. Sorozabal. Totes ens interessaren i ens plagueren força, però volem assenyalar especialment, per la seva alta i noble inspiració, «Agur Jaunek», d'Olaizola; «Atzo tun tun», d'Ugarte; «Maitasun atzekabea», de Guridi, molt dolça i amb una vaga reminiscència de la cançó russa «Kaliuka»; «Voga, voga», del mateix autor, que ja ens havia fet conèixer fa alguns anys l'Orfeó Donostiarra; «Biri, biri», de Yruretagoyena, amb el seu aire tan graciós de dansa, i «Bigores Kales Kale», amb acompanyament dels txistus i tambors, tan característica, que fou precis repetir enmig d'una gran ovació.

Els cantaires bascos, en homenatge als orfeons de Catalunya, començaren la seva part cantant «El cant de la senyera», del Mtre. Millet i, al final del concert, cantaren l'Himne Nacional Basc, «Euzko Abendaren erezerkiya», escoltat per tothom dempeus i aplaudit amb entusiasme als crits de «Gora Euzkadi» i «Visca Catalunya». Fou imposada a la seva senyera una molt bella llçada catalana.

L'Orfeó Euzko Abesbatza de Donostia, que compta solament uns dos o tres anys d'existència, és un orfeó molt notable que es distingeix, com la majoria dels orfeons d'aquelles terres d'Euzkadi, per la potència i sonoritat de les seves veus, en general, ben timbrades. En alguns moments la fusió perfecta d'aquestes veus no és del tot assolida encara, però la majoria de les obres del programa foren cantades pels cantaires bascos de faïso molt remarcable, amb bell estil, amb caràcter, amb fervor i amb una molt distingida musicalitat. El Mestre Olaizola dirigeix bé la seva massa coral i mostra la seva ànima vibrant d'artista i de patriota en la manera de fer interpretar les obres.

Amb l'èxit obtingut en l'òpera «Amaia» i amb els concerts de diumenge al Liceu i la nit abans a la Plaça de la República, l'Orfeó Euzko Abesbatza de Donostia deixà a Barcelona un immillorable record. Es una entitat artística de vàlua que està destinada a realitzar grans coses en bé de l'art musical d'Euzkadi, tan puixant i tan digne d'admiració i de respecte. — J. LL.

A les deu començà l'homenatge dels orfeons de Catalunya, d'acord amb tot el programa que havia estat fixat.

L'Orfeó Martinenc interpretà la «Sardana gran», Morera, i «El siti de Berg», op., Zoom Weitz.

Orfeó Gervasienc, «L'hereu Riera», Cumelles Ribó, i «L'arbre sagrat», Morera.

L'Orfeó Llevantí i Gavines, d'Acció Catalana (Barceloneta), «Himne a Catalunya», Sabater, i «Cant del poble», Vives.

L'«Himne a Catalunya», del mestre Sabater, fou executat per primera vegada amb banderoles i gestos, per la Secció Gavines abans esmentada, composta de cent nenès.

L'Orfeó El Roser, «Els fadrins de Sant Boi», Pérez Moya, i «Sota de l'om», Morera.

L'Orfeó de Sans, «Els Segadors», Pérez Moya, i «Les fulles seques», Morera.

L'Orfeó Gracienc, «Voltant la senyera», Balcells, i «La sardana de la Pàtria», Morera.

L'Orfeó Atlàntida, «La cançó dels catalans», Morera, i l'«Himne de la Joventut», Mayral.

L'Orfeó Barcelonès, «El nostre cant», Morera, i «Empordà i Roselló», Morera.

Tots els orfeons foren molt aplaudits.

A la tarda continuà la visita dels orfeons, i foren interpretades les obres següents, entre forts aplaudiments:

La Societat Coral Catalunya Nova, «La bandera», Morera; «Catalunya», himne, Morera, i «L'arbre segrat», Morera.

Societat Coral L'Avi, «La pinta d'or» i «la Marsellesa».

Societat Coral La Musa Catalana, «Arri, Moreu», Pep Ventura; «Salut als cantors», Clavé, i «La cançó de l'amor».

La Perla Agustinenca i El Pensament de Clavé, «El cant del poble», Vives, i «La donzella de la costa».

La Violeta de Clavé va interpretar també escollides composicions.

L'ORFEO CATALA

A dos quarts de deu des vespre arribaren al clos del monument de Casanova els cantaires de l'Orfeó Català.

Amb l'Orfeó, anava la Junta Directiva, amb el seu president el senyor Joaquim Cabot, l'eminent patrici i exemplar patriota. L'arribada de l'Orfeó Català provocà un seguit d'ovacions xardòresques, i aclamacions interminables. Era la salutació de tot el poble a aquest monument de la nostra catalanitat i de la nostra cultura que és l'incomparable Orfeó Català, glòria de la nostra terra.

Va interpretar les composicions «Cant de la senyera», de Millet; «El cant del poble», de Vives; «Les flors de maig», de Clavé, i «Els segadors», bisats.

El pas de l'Orfeó Català pel monument de Casanova fou una de les notes més grandioses i emocionants de la diada. El mestre Millet i el gloriós Orfeó, foren objecte d'ovacions formidables, imponents.

Mentre l'Orfeó es retirava, no acabaven els aplaudiments i les aclamacions. La presència i els cants de l'Orfeó Català davant el monument de Casanova, provocaren una indescriptible esgarripança patriòtica. No

eren pocs els qui es veien amb llàgrimes als ulls.

TOT PASSANT

Homes exemplars

L'Orfeó Català dedicà ahir un escaient homenatge a tres dels "seus" homes. A tres homes que durant més de trenta anys han format part (i formen encara part) de la Junta directiva de la popular entitat. Vicenç de Moragas, Martí Estany i Tomàs Millet (són els homes homenatjats) ofrenen, doncs, un bell exemple. I avui, sobretot, que hom practica amb preferència (i amb fortuna!) l'arrivisme, avui que la terra serveix, sovint, més que per a servir-la, per a servir-se'n, avui, doncs, la gesta que remembrem, que subratllem, apareix encara més lluminosa, més guiadora.

Heus ací, doncs, tres homes (i que em perdonin els excel·lents amics si parlem avui d'ells) que durant anys i anys resten fidels a un ideal. Heus ací tres homes que durant anys i anys esmercen llurs èrcores, llur intelligència, per tal d'ajudar a realitzar una dèria. I això de manera humil, desinteressada, nig amagada.

Ah!—tornem-ho a dir—la gesta dels tres homes que l'Orfeó ha homenatjat sé lluminosa, és exemplar. Avui, majorment (tornem-ho també a dir) que els "realistes" s'imposen Car, l'art de somniar, d'acaronar coses belles... es diria que ja no es practica. D'aquí la nostra admiració (i el nostre aplaudiment) en topar-nos amb homes que encara tenen i acaricien dèries!

Ens adherim, doncs, des de LA VEU DE CATALUNYA, a l'homenatge que l'Orfeó Català ofrenà ahir als tres homes ja esmentats.

F. LLIURAT

21211934

Noticiari de música

Schola Orpheonica. — El proper diumenge, a la tarda, al seu estatge social, aquesta institució celebrarà la primera festa artístico-musical de la present temporada.

La primera part del programa ha estat confia a l'Esbart Infantil «Gavines» de Barcelona. Direcció: Josep Taxés.

Aquesta festa finalitzarà amb un selecte concert a càrrec de la massa coral de l'Schola, sota la direcció del mestre Josep Alier.

Grups Pau Claris. — El «Grup Pau Claris» núm. 86 de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, ha organitzat per a avui divendres una vetllada artística, al seu local del carrer de Mercaders, 32, en la qual prendran part, a més de l'Esbart Dansaire Montjuïc, el reverend Pare Ciuró, cèlebre prestidigitador; el senyor Ferran M. Ruíz, del Consell Federal, els avantguardistes del mateix Grup i l'Escola Coral de la F. J. C. de C.

Dissabte, 3 febrer 1934

U R A L

Associació Obrera de Concerts

Demà, diumenge, a les onze en punt del matí, tindrà lloc, al Palau Nacional de Montjuïc, el concert extraordinari organitzat per l'Associació Obrera de Concerts. Consistirà en un interessantíssim recital pels grans orgues del Palau Nacional, a càrrec del mestre Joan Sunyé Sintes. S'interpretarà el següent programa, confeccionat per a divulgació de l'orgue com a instrument essencialment de concert simfònic:

Primera part: Toccata i fuga en re menor, Bach; Adagio de la Toccata i fuga en do major, Bach; Pasacaglia, Bach; Coral núm. 3, Cèsar Frank. Segona part: Rapsòdia de cants populars catalans, Gigout; Suite Gothique, Boelmann; Noel, C. D'Aquin; Preludi i fuga sobre B.A.C.H., Liszt; Toccata de la V simfonia, Widor.

Tractant-se d'un acte de propaganda de les tasques culturals de l'Associació Obrera de Concerts, podran assistir a aquest concert tots els seus associats, mitjançant la presentació del títol de soci corrent, i llurs invitats.

Per tal de facilitar l'accés al Palau Nacional de Montjuïc, on es celebrarà aquest concert extraordinari, el Funicular de Montjuïc ha concedit, prèvia presentació del carnet de soci o invitació, un important descompte en el viatge, i la Companyia de Tramvies establirà servei extraordinari de la línia 61 (Plaça de Catalunya al Palau Nacional), així com també la d'Autobusos, des de la Plaça d'Espanya. Recordem que aquest concert està reservat exclusivament als socis de l'Associació Obrera de Concerts i llurs invitats i que començarà a les onze en punt del matí.

Els deixebles del mestre Llongueres al Palau de la Música Catalana

En el programa ben variat i atractiu que ofereixen els petits deixebles del mestre Llongueres, demà diumenge, al Palau de la Música Catalana, a més d'un enfilall de belles cançons, figuren també algunes de les danses escolars.

Són aquestes tres petites danses: I Gavota, II Polonesa, III Giga, de J. S. Bach, i una deliciosa «Suite de Valsos», de Fr. Schubert.

Hom ha admirat i elogiat repetidament aquestes delicades interpretacions musicals que el mestre Llongueres sap fer viure d'una manera molt espontània i franca en la gràcia natural de les seves petites deixebles.

Com a final d'aquesta sessió serà repetit el Festival Nadalenc «Les Figures de Pessebre», que és sense cap mena de dubte una de les obres més reeixides i, bé ho podem dir, definitives del Mestre Llongueres.

Noticiari de Música

Festa a l'Orfeo Català. —

El proper dijous, dia primer de febrer, l'Orfeo Català donarà un escollit concert a homenatge als tres directius senyors Vicenç de Moragas, vice-president; Martí Estany, compator, i Tomàs Millet, tresorer, els quals fa més de trenta anys que aporten a l'Orfeo Català llur valuós concurs, amb una fidelitat i entusiasme que el temps no fa minvar.

El programa, que contindrà obres de diverses èpoques, representatives en ordre cronològic de la vida artística de l'Orfeo, tindrà un doble interès: el d'oïr obres que ens recorden l'esforç inicial i ascendent de l'Orfeo i el d'ajuntar la tasca del cor a l'homenatge als directius esmentats.

Entre les dues parts del Concert, el senyor President de l'Orfeo Català farà lliurament als homenatjats d'unes plaques en bronze i argent, modelades per En Dionís Renart i que l'entitat els ofrena en testimoni d'agraïment i companyonia.

En finalitzar el concert, la Secció Coral serà obsequiada amb un lonx, com a complement d'aquesta festa d'intimitat i reconeixença.

L'entrada al concert estarà reservada als senyors socis de l'Orfeo Català.

Orfeo Montserrat' de Gràcia. — L'Orfeo Montserrat de Gràcia, dirigit pel mestre A. Pérez Moya (abans Secció del Centre Moral Instructiu), responent sempre al seu fi essencialment cristià, diumenge vinent, al matí, donarà algunes audicions de Nadales a les diverses sales de l'Hospital de Sant Pau.

Collegi de Mestres de Capella i Organistes del Bisbat de Barcelona. — Aquest Collegi celebrarà Junta general reglamentària demà dimecres, a dos quarts de quatre de la tarda, al Palau de la Música Catalana. El senyors col·legiats que no hagin rebut la corresponent teoria poden donar-se per avisats.

30/1/1934

SVL 13/9/36

1936

EL COR DEL POBLE

Una de les institucions més glòries de Catalunya és l'Orfeó Català, nascut a l'escalf del poble, i que tantes vegades ha sabut recollir i fer vibrar l'ànima popular. L'Orfeó Català és un organisme que ha conquerit ressò mundial i ha fet parlar d'ell, amb elogi, homes de totes les tendències. I bé: diem de seguida que l'Orfeó Català és una entitat eminentment obrera; la massa imposant dels seus cantaires es nodreix de treballadors, de fills i filles i dones de treballadors. Es una cosa admirable. Sense més afany que el cantar, sense la més mínima especulació de guany, sense l'esquer de cap benefici personal, pel pur amor de l'art i de la terra, milers de treballadors de tots sexes, edats i condicions han constituït a través de quaranta anys la coral més completa i harmoniosa que avui es coneix.

Veieu, una vegada més, el desinterès, l'idealisme, l'amor de la cultura que alienen en l'entranxa del poble treballador. Admirem l'esperit d'aquests obrers que després de dures jornades de treball, després d'haver muntat una paret, o d'haver forjat uns ferros, o servit els parroquians al taulell, o haver-se corbat damunt la taula de l'escriptori passant números i comptes, encara se'n van a estudiar solfa, i a assajar llargues hores, i després a cantar davant els públics de Barcelona, de Catalunya, d'arreu d'Espanya i de l'estranger. Si un treball com aquest havia de pagar-se, ¿com es podria pagar? Ah, no! Un Orfeó Català no és possible de pagar-lo ni amb tots els diners del món; un Orfeó Català només pot ésser una flor de l'esperit, una exquisida emanació del cor del poble, una riuada d'aquest sentiment generós que caracteritza el proletariat.

L'Orfeó Català no s'ha sentit mai estrany i indiferent als batecs de la seva terra i a les ànsies del poble; i per això ha sabut interpretar tan magistralment els himnes de la C. N. T. i de la F. A. I., «Hijos del Pueblo» i «A las barricadas», per als discos que aviat seran posats en circulació, i dels quals a hores d'ara ja h

ha gran demanadissa. Així, l'Orfeó Català ha demostrat un altre cop que com a organisme musical és complet i comprèn tots els aspectes; que de la mateixa manera que sap executar meravellósament la música universal dels millors compositors de tots els temps i de tots els països, així com les cançons populars de la terra, sap també plasmar d'una manera insuperable els grans moviments del poble i les noves harmonies del proletariat.

Ha estat un bon encert de la C. N. T. i de la F. A. I. haver escollit l'Orfeó Català per a l'execució dels seus himnes, amb destinació a la impressió dels discos que no trigarem a sentir com escampen a tots els vents de l'univers llurs notes vibrants i humanes.

Quan es féu la impressió d'aquests discos — que d'ací a poc llançarà al públic la casa «Odeon», a preus assequibles fins per les economies més modestes — era present a l'acte el company Jacint Toryho. Diu que en sentir l'admirable interpretació dels dos himnes revolucionaris, Toryho va experimentar una emoció profunda, i no pogué per menys d'adreçar unes càlides paraules de vivíssim agraïment als mestres Millet i Pujol, infatigables directors de l'Orfeó Català, així com als braus i entusiastes cantaires, i també a l'orquestra que secundà bellament la massa coral. El company Toryho, vivament impressionat, va afegir que mai no s'havia afigurat de poder sentir un dia, tan esplendorosament cantats, aquests himnes dels seus temps de sofriment.

Salut a l'Orfeó Català! Salut al cor del poble, que en aquests moments solemnes i decisius fa sentir la seva veu de mil ressonàncies en l'escalf revolucionari més formidable que hagin vist les terres d'Espanya. Ens fem nostres les paraules del company Toryho, d'admiració i homenatge als cantaires i mestres de la nostra primera institució orfeònica, glòria del proletariat. Heus ací un altre dels exemples de la capacitat proletària: aquest és el nostre poble treballador!